

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1913. év, január 15.

II. FÜZET.

LII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ara egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egylet azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évidíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utcza 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő.

Munkatársaink tájékozásául! Az »Erdészeti Lapok« közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felveszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelékben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ívnyi (16. old.) eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel, 40—48 K, ha az átdolgozást avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félvékre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg készter olyan nagyságban kell készíteni, mint amilyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvéteni kívánja. Ugyanílyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különnyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altsztek részére. Szerkeszti *Balogh Ernő* m. kir. erdőtanácsos. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1912. ÉVI (31.) EVFOLYAMA. Ára tagoknak 2 K, másoknak 3 K, Legczyélszerűbb 2 K 45 f, illetőleg 3 K 45 f előzetes beküldésével rendelni, mely esetben bérmentve szállítatik.

AZ ERDŐŐR vagy **AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEŒ ÉS FELELETEKBEŒ.** Irta: *Bedő Albert*. IX. kiadás, 1912. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcs házai *Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos* és *Mágoesi-Dietz Sándor*. I. kötet: Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

RENDSZERES NÖVÉNYTAN. Irta: dr. *Tuzson János*. I. Általános rész és a virágtalan növények. Ára egyesületi tagoknak 8 K. Bolti ára 10 K.

1913. JANUÁR 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

2. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti :

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. * Előfizetési díj egy évre 16 korona

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. e.m.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék.

(Telefon : 37—22.)

A kincstári erdők beruházásai.

(B.) Nyilvánvalóan hivatalos forrásból az a hír járta be a napilapokat, hogy a földmivelésügyi minisztérium a kincstári erdők kolozsvári, ungvári, nagybányai, bustyaházai, szászsebesi, máramarosszigeti, zágrábi és susáki kerületeiben mintegy 600 km erdei vasutat kíván építeni körülbelül 24 millió korona költséggel, de nem az állam pénzével, hanem magánvállalkozás útján, míg a besztercebányai, zsarnóczai, lugosi, orsovai, lipitújvári, lippai, tótsóvári, apatini, gödöllői és vinkovcezi kerületekben a beruházásokat maga a kincstár fogja eszközölni.

Ez a közlemény, amely talán némileg idő előtt került a sajtóba, némi kommentárt igényel, annál is inkább, mert egyik fakeskedelmi lap már a kincstári erdő bérbeadása czimén foglalkozik ezzel a kérdéssel.

Ismeretes, hogy gróf *Serényi* Béla földmivelésügyi miniszter mindjárt hivatalba lépte után magáévá tette hivatali elődjének, *Darányi* Ignácznak azt az álláspontját, hogy a kincstári erdők fatermése ezentul mindenütt, ahol a viszonyok erre megértek, nem tövön, hanem kitermelt állapotban bocsátható áruba. A kincstári

erdőgazdaságnak a házilagos fatermelésre való berendezkedése, amely számos köz- és magángazdasági előnnyel kecsegtet, a kincstári erdők feltáratlan volta mellett igen nagyarányú, de produktív beruházásokat tesz szükségessé, amelyek egyfelől magában az erdőben létesítendő szállítási eszközökből állanak, másfelől a távol fekvő erdők és a közforgalmi eszközök közötti kapcsolatot hivatottak létrehozni. Közforgalmi eszközeink végső erei éppen az erdős vidékeken még kevésbé lévén kifejlesztve, a beruházásoknak jelentékeny része ennek a szükséges kapcsolatnak létesítésére, tehát nem szorosan véve erdőgazdasági célra lett volna fordítandó.

Az eredeti terv tudunkkal az volt s részben még ma is az, hogy a beruházások egész terjedelemben mint állami építkezések vitessenek keresztül. Ezen a terven csak annyiban történt módosulás, hogy miután a külpolitikai viszonyokból folyó óriási állami kiadások következtében az állam ezidőszert erre a célra nem rendelkezik elegendő pénzzel, nehogy a mielőbb megépítendő szállító eszközök létesülése előre láthatóan hosszabb időre elodáztassék, azok létesítése részben a magánvállalkozás bevonásával czéloztatik. Ez azonban korántsem értendő úgy, hogy már most megint a favásárlóra bízatik a szállító eszközökről való gondoskodás, aki hosszú lejáratu szerződéssel mintegy bérebe veszi az erdőt és tőáron vásárolja a fát, hanem olyképen értelmezendő, hogy a fenn felsorolt kerületekben, ahol a fatermés jobb értékesítése érdekében sürgős szükség van néhány hosszabb vonal megépítésére, ezeket a favásárlótól független vállalkozók megépítik és bizonyos díjért, amely a szállítási költségeken kívül a később a kincstár tulajdonába átmenő berendezés költségeinek törlesztését is tartalmazza, végzik a fának szállítását. Ez mindenesetre valamivel drágább megoldás, mintha maga a kincstár építené és tartaná üzemben ezeket a vonalakat, de más, helyesebb megoldási mód, amelylyel a fennálló szükségletet kielégíteni lehetne, egyelőre nem áll rendelkezésre. A fatermés házilagos kitermelésének fokozatosan érvényesítendő elvén azonban ezzel csorba nem esik, mert a fát a kincstár szándékszik termelteni és a vállalatok üzemében lévő szállítási fővonalakhoz gyűjteni, a vásárló pedig a közforgalmi eszközök mellett fogja a fát átvehetni azokban a kerületekben is, ahol ily hosszabb összekötő vonalok építésére szükség van. A fejlettebb

viszonyokkal bíró kerületekben pedig, ahol inkább csak az erdőbirtok belsejének feltárásáról van szó, a kincstár maga szándékosan az összes szükséges szállító eszközöket berendezni és a fennismertetett vállalati rendszert egyáltalában csak a közeli jövőben szükséges nagyobb szerű berendezések biztosítására kívánja felhasználni anélkül, hogy az a későbbi jövőre is állandósíthatnák.

Erdőgondnoki élményeimből.

Irta : *Sebők Ernő* m. kir. főerdőmérnök.

Szaktársaimra nézve talán nem érdektelen, ha erdőgondnokkoromban történt néhány különös kimenetelű erdőkár, illetve vadászati kihágási esetemet leírom úgy, amint azok tényleg megtörténtek. A vonatkozó végzések és ítéletek részben a régi albáki, jelenleg aranyosfői erdőgondnokságnál, részben a kolozsvári kincstári ügyészségnél eredetiben feltalálhatók, amit azért tartok szükségesnek megemlíteni, mert esetleg többen tréfás oldaláról fogva fel a tényleg megtörtént eseményt, el sem hinnék azt.

Az 1906-ik évben történt, hogy erdőgondnokságom II. sz. védkerületi erdőre jelentette, miszerint a hozzá beosztott napibéressel az erdősitésben 8 juhász felügyelete alatt 200 darab juhot talált. A juhokat a legközelebbi községbe lehajtani nem tudta, egyrészt a nagy távolság, de különösen azért, mert azokat számos idegen réten és mezőgazdasági földön kellett volna áthajtani, amivel tetemes károkat okozott volna, így megelégedett azzal, hogy felírta a 8 pásztor nevét, akik előmutatták a marhajárlatokat, amelyek szerint pontosan meg volt állapítható, hogy a juhokat 5 jákótelkei (Kolozs megye) lakos a nagyszebeni vásáron vette és említett pásztorokra hazahajtás végett bizta.

Az eljárás az erdőtörvény 130. §-a alapján, a tettesek lakhelyének, illetőleg tartózkodási helyének bírósága, vagy a tett elkövetéseinek színhelyére illetékes bíróság előtt is megindítható. Jákótelke, a gazdák és pásztorok lakhelye, Kolozs megyében fekszik és a bánffyahunyadi járáshoz tartozik, míg a tett elkövetésének szin-

helye, Albák község, Tordaaranyos megyében a topánfalvi járásban fekszik. Az erdőgondnokság — tekintettel az erdőtörvény fenhivatkozott rendelkezésére és figyelemmel a felmerülhető nagy költségekre — az eljárást a topánfalvi főszolgabírótság előtt indította meg, mint amely az erdőgondnokság székhelyén lévén, a felmerülhető költség a legcsekélyebb.

A topánfalvi főszolgabíró a tárgyalást Albák községhezánál ki is tűzte, ahol az idézett erdészeti személyzeten kívül az érdekeltek közül senki sem jelent meg, hanem ahelyett az albáki körjegyő bemutatott a panaszoltak lakóhelyének illetékes körjegyzőségétől érkezett megkeresést, amely szerint ugy a juhok gazdái, mint a pásztorok, tekintettel a nagy távolságra, kérik az eljárásnak a bánffyhunyadi főszolgabírótságához való áttételét.

A tárgyaló bíró, tekintettel panaszoltak indokolt kérelmére s figyelemmel az erdőtörvény vonatkozó intézkedésére, az erdőgondnoksági eredeti feljelentési iv hátlapján a következő végzést hozta: tekintettel tettesek kérelmére és az erdőtörvény 130. §-ára a feljelentés azzal adatik vissza az erdőgondnokságnak, miszerint az eljárást a bánffyhunyadi főszolgabírói hivatalnál újból indítsa meg.

Az erdőgondnokság az előzmények után egészen természetesen találta a végzést és az eredeti feljelentést a hátirati fenti végzés kíséretében az eljárás újbóli megindítása végett elküldte a bánffyhunyadi főszolgabírósnak. Meg vagyok győződve, hogy hasonló esetben társaim nagy része ugyanígy járt volna el. De, mint a később történetek igazolják, majdnem keservesen meglakoltam tettemért.

Ugyanis a bánffyhunyadi főszolgabírótság kitűzte az új tárgyalást Bánffyhunyadra és arra megidézte az erdőgondnokság vezetőjét, valamint a tettenérő két alkalmazottját. Az erdőgondnok a vett idézés folytán megkereste a főszolgabírót, hogy őt a tárgyaláson való megjelenés alól — tekintettel az ő utazásával felmerülő utazási költségekre és hogy a tettenérésnél ugy sem volt jelen — mentené fel, mivel a tényállást teljesen megvilágítja, illetve bebizonyítja két erdőőre. Mindezek dacára azonban a főszolgabíró levelezőlapon újból elrendelte, illetve föntartotta az erdőgondnok kötelező megjelenését.

A tárgyalás megtartván, azon csak a tettes pásztorok jelen-

tek meg, akik beismervén a legeltetést, a marasztaló ítéletbe azon kijelentéssel nyugodtak bele, hogy önekik úgy sincs semmijök, tehát úgy sem fognak fizetni. Természetesen egyidejűleg a kár és kártérítésért, valamint a költségek megtérítéséért a gazdák felelősége kimondatott. Ezekután nyugodtan hazamenvén, a kellő záradékkal ellátott idézésem alapján szerkesztett utazási naplómát feles tes hatóságom kifizette. Azonban az eddig elég sima lefolyású ügynek a bonyodalmi csak ezután következtek.

Arról ugyanis nem tudtam, hogy a gazdák az I-ső foku ítéletet, amint azt kézhez kapták, ügyvéd útján megfellebbezték.

Hónapok multával, amidőn már a megítélt kár és költségek behajtását akartam szorgalmazni, az a meglepetés ért, hogy a kolozsmegyei II-od foku erdei kihágási bíróságtól hosszú II-od foku ítéletet kaptam, amelynek elolvasása után önkénytelenül zsebemhez kezdtem kapkodni, mert abban nem kevesebbről, mint arról volt szó, hogy az I-ső foku ítéletet megsemmisíti és az összes felmerült költségekben — mintegy 300 korona körül — engem, félreértés kikerülése végett meg is nevezve, marasztal el, s ami a legkétségbeejtőbb, hogy ezen ítélet ellen fellebbezni nem lehet. Indok: Sebők Ernőt (és nem az erdőgondnokaságot) azért kellett a költségekben elmarasztalni, mert a topánfalvi főszolgabíró végzését elmulasztotta megfellebbezni.

A topánfalvi főszolgabíró tudvalevőleg, amint azt már fennebb előadtam, felek kérelmére az erdőgondnokaságot a bánffyhunyadi főszolgabíróasághoz utasította s ezt a végzést nem hogy elmulasztottam volna, de nem volt eszemágában sem megfellebbezni.

Ijedelmem annál nagyobb volt, mert az utazási napló alapján felvett pénzt már rég elköltöttem! Nem tudtam sehogysem megmagyarázni magamnak, hogy miért kellett volna nekem a topánfalvi szolgabíróaság végzését megfellebbezni, mikor az erdőtvény 130. §-a nekem tettenérés esetén, amiről jelen esetben szó van, jogot ad, hogy egyenesen a bánffyhunyadi szolgabírói hivatalnál perelhetek és én panaszlottak érdekében pereltem először a topánfalvi szolgabíróaságnál és akkor az ő kérelmek folytán hozott végzés következtében fordultam a bánffyhunyadi főszolgabíróhoz! De minden töprengés és okoskodás vége az volt, hogy itt fizetni kell s miután nincs honnan, akár lehet, akár nem, fellebbezem, mert azt

az előzményekből keservesen láttam, hogyha mindig felebbeztem volna, most nem lennék elmarasztalva.

Tehát fogtam magam és a vonatkozó ítéletek, végzések stb. csatolása mellett bejelentettem az esetet teljes részletességgel felsőbb hatóságomnak, alázatosan kérve és számos indokkal támogatva, hogy én nem fizethetek, mert ártatlan vagyok, többek között még azt is felhoztam, hogy pernyerés eselén nem kaptam volna semmit, de peresztés esetén én fizessek? Felsőbb hatóságomra ugyilátszik hatott keserves helyzetem, mert áttette az egész ügyet a kincstári ügyészséghez, ahonnan pár nap mulva aláírás és rögtöni benyujtás végett egy, a belügyminiszterhez intézett előterjesztésfélét kaptam.

Ezen előterjesztés beküldése után több hónapig tartott kínos helyzetem, míg végre a kolozsmegyei II od foku erdei kihágási bíróságtól egy belügyminiszteri határozat érkezett, melylyel utasítja a topánfalvi főszolgabirót, hogy mondja ki az illetékességet. Ezen határozat vétele után nagyon is siettem a topánfalvi főszolgabiróhoz, aki még szerencsére azonos volt az előbbivel és feltárva neki furcsa helyzetemet, kértem, maradna következetes előbbi határozatával és mondja ki újból a bánffyhunyadi szolgabiróságot illetékesnek. Ez legnagyobb szerencsémre meg is történt.

A bánffyhunyadi szolgabirói hivatal azonban, daczára a már egyszer megsemmisített ítéletnek, újabb tárgyalást nem tartott, hanem a már hozott ítéletet végrehajtotta, azaz a megítélt kárt, kártérítést és költségeket rögtön behajtotta és az erdőgondnokságnak megküldötte, ami által ezen két évig húzódó ügy végérvényesen befejeztetett és ami a fő, én a költségmegtérítési félelemtől megszabadultam. Azt azonban mai napig sem tudom, hogy tényleg hibáztam-e, vagy mulasztottam-e, de nem is törekedtem az egész ügyet megbolygatni, mert a visszatéríteni ítélt költség nagy; de most hosszú idő mulva mégis a nyilvánosság elé lépek vele, mert még mindig kínoz az a gondolat, hogy mi lett volna, ha véletlenül a topánfalvi szolgabiróság megváltoztatva nézetét, magát mondta volna ki illetékesnek?

*

Gyakorlatibb és az erdőkártevők furfangjára jellemző eset a következő:

A IV-ik számú piétrászai védkerület erdősítései folytonos károsi-

tásoknak voltak s azt hiszem, most is vannak kitéve. Amikor csak némi alkalom nyílt, vagy kaszáltak bennök fűvet, természetesen csemetéstől, vagy legeltettek.

Fokozta a kihágások számát az a körülmény, hogy a Bánffy-Hunyadra vezető ut ítt megy keresztül s a hegytetőre jutva minden fuvaros sovár szemekkel nézte az erdősítésekben diszlő zamatos fűvet. Nem csoda, hogy legnagyobb része enged a csábításnak és beengedi jószágát a tilosba, daczára a sok „Opritura“ tilalmi táblának.

A pietrászai erdőőri lak 1600 *m* magasság körül a hegytetőn fekszik s a község előljáróságától, azaz Albáktól mintegy 15 *km*-nyire van. Ezen védkerület szomszédságában laknak a legvakmerőbb erdőkártevők és vadorzók. Hogy ezek ellen a kincstári birtok eredményesen megvédhető legyen, e védkerületben az erdőőr segítségére még két katonaviselt erős póterdőőr, sőt 1908. évtől két csendőr is teljesít szolgálatot.

Ítt történt, hogy egy éjjel az őrszemélyzet az erdősítésben 16 darab ökröt talált. Mind a 16 darab ökröt — tekintettel a sötétségre és a terepviszonyokra, de főleg tekintettel a lakók rosszindulatára — nem lehetett behajtani, csak kettőt. De e kettő értékében az erdőkár és költségek bő fedezete biztosítva volt.

Ezt a két ökröt a személyzet a pietrászai erdőőri lakba hajtván, őrizte másnapig, hogy azután ha gazdájuk nem jelentkeznék, a községi bírónak átadják. Azonban másnap reggel már hajnalban jelentkezett a gazda, aki az erdőőrnek nagy siránkozások között előadta, hogy faanyagot szállít hét társával Bánffy-Hunyadra s hogy az ökröket egy társuk őrizete mellett az ut mentén a szomszédos kolozsmegyei erdőben hagyták legelni, de társuk elaludt s most ime az ő két ökrét elfogták. Kéri a két ökröt kiadni. Természetesen az erdőőr az ökrök váltságdíja fejében az összes kárt, kártérítést, hajtópénzt, pénzbüntetést követelte, mely összeg — tekintettel, hogy a kihágás éjjel történt — jelentékeny volt.

A gazda azonban nem volt hajlandó az egész pénzüsszeget megfizetni, csak az ő két ökrére eső részt. Esküdözött, hogy annyi pénz nála, mint utas embernél nincs is, de meg hogy jön ő ahhoz,

hogy a többi vagyonos gazda helyett ő előlegezzen annyi pénzt az ő állataikért stb.? O hajlandó azonban a többi 14 ökör gazdáját megnevezni, mert azok vele együtt indultak Hunyadra csebret eladni, most meg hajnalban otthagyták egymagára bajával, kéri azokat kihágás miatt perelni, s megidézése esetén ő is tanuskodik, csak az ő két ökrét adják ki.

Az erdőőr végre engedett a kérelemnek, s jóhiszeműleg ahelyett, hogy a legeltetési kihágást együttesen mint egy esetet tárgyalta volna, s a zálogot csak a teljes összeg lefizetése után adta volna ki, nyolcz kihágási esetet vezetett be kihágási naplójába, még pedig hét esetről bejelentette tanunak a behajtott ökrök gazdáját, a nyolczadik esetről pedig beszállította a letett biztosítékot mint szintén különálló esetről.

Az erdőgondnokság ilyen körülmény után külön-külön perelte a kihágási naplóból kiírt gazdákat, beidézttvén tanunak a tettenért gazdát is.

A tárgyaláson szabályszerűen megjelentek valamennyien. Az első esetben szereplő gazda kihallgatása alkalmával méltatlankodva tagadva, hogy őt bármelyik edőőr is tettenérte volna legeltetési kihágáson. Ezután az erdőőr vallomása következett, aki a tényállást a valóságnak megfelelően adta elő, hogy ő ugyan panaszlottat nem fogta meg, de a tilosban legelő 16 ökör közül behajtott pár ökör gazdája nevezte meg a panaszlottat mint kihágót. Ez a gazda mint tanu pedig cinikusan azt adta elő, hogy tény, miszerint az ő két ökrét behajtották, s miután azt másképen nem akarták kiadni, míg a többinek gazdáját meg nem nevezi, igaz, hogy ő a perelt gazdákat mondta be, de ez félelemből történt, hogy behajtott állataihoz jusson. Hogy az övével együtt legelő 14 ökör kié volt, arról nem tud semmit.

Ezen vallomások elhangzása után a tárgyaló szolgabíró megfenyegette a tanut, hogy csak a tiszta igazat vallja, mert vallomására meg is fogja esketni. Azonban minden hiábavaló volt, mert vallomásától elállani nem akart. Az erdőgondnokságnak más bizonyítéka pedig nem lévén, a szolgabíróság valamennyit, a tanu gazda kivételével, felmentette. Itt már nem mulasztottam el fellebbezni, azonban a II-od foku ítélet is felmentő volt. Pedig milyen egyszerű és ki nem játszható lett volna az eset, ha az erdőőr

nem enged a rimánkodásnak és addig nem adja ki az ökröket, amíg a teljes pénzfedezett le nincs téve? Ez esetben mégis csak megkerült volna a többi jószág tulajdonosa?

*

Különös, de tényleg megtörtént vadászati eset a következő is.

Előzményképen meg kell említenem, hogy az albáki erdőgondnoksághoz tartozó Szkerisorai kincstári erdőkben akkor még a belzetek kicserélve nem voltak. Számos kisebb-nagyobb belzet magánkézen volt s a nagyobbak tanyákkal is beépítve. Szkerisora mintegy 6000 lakossal bíró elszórtan fekvő nagy község. Lakossága marhatenyésztéssel és cseberkészítéssel foglalkozik. Az erdőnek, illetve fának kegyetlen pusztítója. Megátalkodott erdőkártevők és orvvadászok. Az orvvadászatra nézve elég megemlítenem azt az esetet, amidőn egy alkalommal a szomszédos biharmegyei püspökségi erdőben tiltott időben a bíró vezetése alatt számosan többnapis rendszeres hajtóvadászatot tartottak. Egyik éjjel azonban tanyájukon a csendőrök meglepték az egész társaságot s bíró urammal együtt lekisérték a biharmegyei Rézbánya községbe. Addigi zsákmányuk volt 3 darab őzsuta, amint említettem, tiltott időben.

Mindenki azt hitte, hogy most az egyszer meglakol a társaság a kirándulásért, különösen a bíró, aki vagyonos ember. Azonban hogyan folyt a tárgyalás le, arról hiteles értesülésem nincs, mivel Bihar megyében intézték el az esetet, de azt magától a bírótól tudom, hogy ő csekély — ha jól emlékszem, 4 korona birsággal menekült. Állítólag avval védekezett, hogy hivatalos hajtóvadászatot tartott farkasok ellen, őzet megtiltott lőni, de tévedésből és rémületből a nagy hóban, társai a menekülő őzsutákat farkasoknak nézték s lelőtték s hogy tévedésből lépte át a határt. Egyidejűleg figyelmeztették, hogy máskor a hajtóvadászati engedélyezését főszolgabírája útján az alispántól kérje és a határra jobban vigyázzon. Mintha ő ezt nem tudta volna nagyon jól!

Ilyen előzmények után jelentette november hóban a VII-ik számú védkerületi erdőőr, hogy védkerületének Girda nevű völgyében a kincstári erdőben orvvadászok rendes hajtóvadászatot tartottak s egy óriási anyamedvét lőttek. A bőrt a szkerisorai bíró vette meg és nála van a padláson kifeszítve.

E jelentés kézbevétele után azonnal a helyszínére rándultam s az erdőőrrel a tett színhelyére szálltam ki, a tettesek kinyomozása végett. A határt mintegy 30 *cm*-es hó borította, azért kellett különösen sürgősen megindítanom a nyomozást. Kitünő segítségem volt a kerületi erdőőr, aki mint volt községi bíró, vagyonos ember, kérlelhetetlenül üldözte őket.

A helyszínén az erdőőrrel a friss hóban a nyomok után megállapítottuk, hogy honnan indultak a hajtók, hol állottak a pusksók? Kinyomoztuk továbbá, hogy a medve hol feküdt egy nagy szikla alatt, hol érte a lövés és hol hullott el, nagy vértócsa jeleztén kimulási helyét. Természetesen az egész vadászat a kincstári erdőben történt, amely erdő fölött a „Hodobány“ nevű több tanyával bíró s mintegy 100 kat. hold nagyságu idegen belzet (rét, legelő) terül el, határhalmokkal körülmalmozza. A Girda völgyben pedig az átvadászott kincstári erdőben egy pár kisebb $\frac{1}{2}$ —1 holdas rétblzet fekszik, amelyeken régi időtől fogva malmok állanak. A vértócsa által jelölt helyen pedig kétségtelenül megállapítottuk és kinyomoztuk, hogy a már kimult medvét merre és miként vontatták le a Girda völgybe s hogy idegen belzeten, melyen malom is áll, nyuzták meg. Ezen kétségtelenül megállapított tényállás után hátra volt a tettesek kézrekerítése. E célból erdőőröm egyenesen a malomtulajdonost vette elő, aki jelenlétemben rögtön bevallotta, hogy a medvét ő lőtte le és a bőrét a bírónak adta el, de tagadta, hogy a kincstári erdőben lőtte volna, hanem a Hodobány nevű idegen belzeten éjjel lesen volt, amidőn a medve ott juhót akart zsákmányolni.

Társait s a hajtókat letagadta, hogy azokról nem tud semmit, a medve bőrére nézve pedig vallja, hogy azt 12 forintért azonnal eladta a szkerisorai bírónak.

Ezután erdőőröm a Hodobány nevű idegen belzeten levő egyik juhászgazda pásztorához vezetett, aki az egész esetet elmondta olyformán, amint az a nyomozás eredménye szerint is valószínűleg megtörtént. Előadta, hogy a medve több éjen át kerülgette a juhakolt, s ezért gazdája szólt a már általunk is kihallgatott malmosnak, mint híres vadásznak és jó pusksának, a medve elpusztítása végett. A malmos egy éjen át lesett is a juhakol mellett a medvére, a medve el is jött ismét, de állítólag a sötétség

miatt, daczára a két jól irányzott lövésnek, mégis ép bőrrel a kincstári erdőbe menekült.

Ezután a malmos nem is ment haza, hanem kerített hajnalban még 3 puskást és 8 hajtót, akiket a pásztor névszerint ismer és meg is nevezett, és ezekkel miután a kétnapos hóban a medvét a kincstári erdőben pontosan kinyomozta, hajtást rendezett. Azt is biztosan tudja, hogy ugyanez a malmos a hajtásban a medvét meg is lőtte, de hogy hol nyuzták és mit csináltak tovább, hol esett el a medve, ezt nem látta, mert nem volt jelen.

Ezen tényállás után az erdőgondnokság a topánfalvi főszolgabirónál megtette a feljelentést, kérve, mind a 12 vadászati kihágónak a megbüntetését, de elsősorban a szkerisorai birónál levő medvebőr lefoglalását.

A főszolgabíró a medvebőr lefoglalása iránt rögtön intézkedett és az eljárást megindította.

A tárgyaláson valamennyi kihágó megjelent, ami már magában gyanus volt, hogy nagyon jól lehetnek kioktatva és összebeszélve. Egyenként történt kihallgatásuk alkalmával valamennyien tagadták a kihágás elkövetését, hanem azt megvallják, hogy a medve megnyuzásánál, a malom melletti idegen belzeten jelen voltak és segítettek is. A malmos pedig a következő körmönfonsággal adta elő a tényállást. Tény az, hogy X. juhászgazda szólt nekem, hogy juhszállásához minden éjjel ellátogat a medve s kért, hogy lőném azt le, mielőtt még az juhaiban kárt tenne. Aznap estére fel is mentem és meglestem a medvét s amikor az a juhakolhoz közeledett, két lövést tettem rá. A lövések után a medve a kincstári erdőbe menekült. A medvét valamelyik lövéssel hogy megsebesíttem, azt azzal bizonyítom, hogy nyoma után vér festette pirosra a havat. Reggelre, amidőn hazaértem, látom a földemen a malom mellett a kincstári halomtól mintegy 5 lépésre a medvét elterülve. Ugylátszik, sebével a patakba igyekezett, de mielőtt azt elérhette volna, elhullott. A kincstári erdőben sem vadászott, sem nem lőtt, tehát ő nem hibás.

Ezután előadtam én a tényállást, amint már fennebb leírtam és amint azt a friss hóban kinyomoztam. Természetesen két hónap mulva a tárgyalás alkalmával már azt az erdőt egészen más hó borította, tehát a helyszíni szemle már czéltalan lett volna. A fő-

szolgabíró is, látva azt a körmönfont ravaszságot, amelylyel panaszlottak védekeznek, tárgyalás közben azt a tanácsot adta, hogy a nyolcz hajtó ellen ejtsem el a vádat, mert mint vádlottakat nincs jogában megesketni őket, de mint tanukat igen. Ezen tanács folytán vádatam csak a négy puskás ellen tartottam fenn s kértem a nyolcz hajtónak mint tanunak való kihallgatását és vallomásaikra való megesketését. A főszolgabíró ez alapon elrendelte a hajtók megesketését. Elsőnek egy 60 év körüli hajtónak kellett az esküt letenni. Kinos volt nézni vergődését, semmi körülmények között sem volt hajlandó esküdni, a főszolgabíró először pénzbírsággal, aztán lecsukással fenyegette, hogy vagy vallja az igazat, vagy ha az igazat vallotta, esküdjék arra meg. A puskástársak folyton biztatták, hogy mit fél az eskütől, hisz az igazat mondta, tehát esküdjék bátran, míg végre nagynehezen megesküdött. Amily nehezen ment ennél az eskü, annál gyorsabban esküdött meg a többi hét tanu. Ezután természetesen a per elveszett. Indokolás: A vadászati törvény 13. §-a alapján ragadozó vagy kártékony állatot, u. m. medvét stb. saját területén a birtokos bármikor elpusztíthatja azon esetben is, ha a vadászat bérbé volna adva. Miután panaszlott a medvét nem kincstári területen lőtte le és az a saját területén hullott el, vadászati kihágást nem követett el. Végeredményben elveszett a szép medvebőr. Lám csak, milyen pontos határismerő az albáki gondnokságban még a medve is és milyen hálátlan a kincstárral szemben, mielőtt utolsó páráját kiadná, először kinézi a helyet a határdombtól öt lépésre, nehogy még bundája is a kincstár birtokába kerüljön!

*

Albáki erdőgondnok koromban történt a következő furcsa árverési esetem is:

Nyágra község határában a kincstári erdő közvetlen közelében lakott három notorius fatolvaj, egy apa két fiával. Mindhárman családosak s egymástól 300—400 lépés távolban külön házban laktak. Mindegyiknek volt több darab marhája és juha is. Ezekre vonatkozó több erdőkárt örökölttem elődömtől, s mint hatalmas természetű veszedelmes tolvajokra figyelmem külön fel lett hiva. Erdőkáraik rendesen nagyok, úgy hogy azok értéke 60 koronát meg-

haladván, a járásbiróságnál tárgyalattak. Mint fiatal erdőgondnok többek között ezeknek példás megleckéztetését tűztem ki célul, hogy kedvét szegjem a folytonos erőszakoskodásuknak és lopásuknak. Összegyűjtettem tehát a már meglevő érvényes ítéleteket s kértem felsőbb hatóságom engedélyét az ítéletek végrehajtására, amit késedelem nélkül meg is kaptam. Így felszerelve elmentem a bírósági végrehajtóhoz s a tényállást előadva, kértem, hogy a végrehajtás foganatosítása végett velem titokban valamely nap utazzék ki a helyszínére, mert magam is jelen akarok lenni az aktusnál. Előbb természetesen magyar származásu erdőőrömtől kaptam megbízható információt, hogy embereimnek összesen mintegy 12 darab marhája és 20 juha otthon van s ha titokban meglepjük őket, ugy az eredmény biztos. De figyelmeztetett, hogy jó lesz csendőröket vinni, mert arról nem felel, hogy ezek meg nem támadnak-e? Azonban a siker érdekében a csendőrség kirendelését nem tartottam czélszerűnek és így a helyszínén csak négyen jelentünk meg: a végrehajtó, az erdőőr és napibérese és én. Panaszlottak ugy meg voltak lepve a végrehajtó és kísérete láttára, de meg amint ők mondták, sokszor el lettek ők már marasztalva a járásbiróságnál, de még végrehajtó náluk nem járt és így nem is voltak elkészülve a végrehajtásra, némán türték, hogy a végrehajtó az összes marhát és juhot lefoglalja.

Mikor így a foglalással készen voltunk, figyelmeztette a végrehajtó, hogy tartozásukat fizessék most már meg és ne hagyják marhájukat elárvereztetni! Azonban ők már ekkor azt felelték, szeretnék ők azt az embert látni, aki az ő marhájukat meg merné venni! Ezeket tudomásul véve, az eredményt felsőbb hatóságomnak bejelentettem, egyszersmind félve attól, hogy a lefoglalt marhára majd senki sem mer árverezni, engedélyt kértem és kaptam arra, hogy én is árverezhessek, ha azt jónak látom, természetesen az én felelősségemre és pénzemre.

Ezután kítüzetett és megtartatott az árverés, melyre már a végrehajtó is jónak látott egy csendőrpárt segítségül kérni. Én is kirendeltem az erdőört és két napibérest és magam is megjelentem a helyszínére kítüzött árverésen. Alighogy a hegyoldalon felkapaszkodtunk, ahonnan árverést szenvedni szándékozó lakása láthatóvá lett, már figyelmeztetett az erdőőr, hogy ime már siet-

nek a marhákkal és juhokkal, hogy azokat a kincstári erdőben eltüntessék a végrehajtó szeme elől.

A helyszínére érve, összesen 2 drb. borjut és 2 drb. juhot találtunk, több marha nem volt, dacára, hogy ott volt az eke szántásközben, amelyből az ökrök hiányoztak. Minket csak az apa fogadott, míg két fiu ugylátszik a marhákat helyezte biztonságba. A végrehajtó előbb a hiányzó marhát akarta megkerestetni és evégett a csendőröket és az erdőőröket az erdőbe küldtük keresni, de bizony az elrejtett jország öt órai kutatás után sem került meg. Így nem maradt más hátra, mint az otthon levő két borjut és két juhot elárverezni. Vevőnek senki sem jelentkezvén, a két juhot 2 koronáért és a két borjut 4 koronáért megvettem. A végrehajtó a megvett állatokat nekem szabályszerűen átadván, hirtelen előkerítettünk valami zsinegeket s a két borjut az egyik napibéres, a két juhot a másik napibéresre behajtás végett bizva az otthon levő asszonynépség átkaitól kísérve haza indultunk. Mintegy 6 km-t megtettünk, amikor látom, hogy az erősebb, szebb borju elszabadulván, nekivág a Nagyarányosnak, azon átgázolva, mint egy őz, vágat vissza hazafelé. Ne! gondoltam magamban, ezután már fűtyülhetek! Jó kis szerencsém van a lábas jországba fektetett tőkém-mel! Hiába volt az egész kíséret erőlködése és futkosása, a borju elment s csak azon bosszankodtam, hogy amíg még elég közel volt, miért nem lőttem le? Most már sem pénz, sem borju s hozzá még a szebbik! A két juhot a nyujtott segítség fejében már azelőtt a napibéreseknek ajándékoztam, maradtam csak egy rossz havasi borjuval, amelyik csak azért nem szökött meg, mert már alig tudott mászni. Megvigasztaltak azonban a csendőrök, hogy ne busuljak, mert másnap előkerítik ők a borjumat!

Ezen megmaradt borjut utközben 10 K-ért szerencsésen eladván, aggdóva érkeztem haza, hogy vajjon megkerül-e másik borjum?

Következő héten vásár volt Topánfalván, amikor is sürgősen hivatnak a járásbíróshoz, ahol, midőn beléptem, ott találom a két csendőrömet meg a megszökött borjum gazdáját. Megörültem, hogy megvan a borju! A járásbírónak már előzőleg privatim elbeszéltem kalandomat, így ő már tájékozva volt, most jegyzőkönyvbe vette panaszom és birói letétbe helyeztetett 20 korona készpénzt és 30 korona értékű subaféléket. Ugyanis emberem a

visszaszabadult borjumat behajtotta a topánfalvi vásárra és ott eladta azt 50 koronáért, mikor már a csendőrök meglepték, az 50 koronából elköltött volt 30 koronát ruhaneműre, amelyet a nála még meglevő 20 korona készpénzzel a csendőrök elkoboztak és a járásbiróságnak átadtak.

Az ez ügyben szabályszerűen kitűzött tárgyaláson személyesen megjelentem, valamint alperes, végrehajtó és csendőrök is. Alperes beismerte, hogy azt a borjut, amelyet én megvettem és hozzá visszaszaladt, azt adta el és abból van a szóban forgó 50 korona. Végrehajtó igazolta a csendőrökkel együtt, hogy a borju az uton miként szabadult el, s hogy a borju vételárát a kezéhez lefizettem, tehát a borju vitázhatatlan és kizárólagos tulajdonom volt. Ezek alapján a bíróság a borjut, illetve az azért letétben levő pénzt és subákat nekem megítélte; pedig a subafélékre nem igen volt kedvem reflektálni, csak adták volna ide a pénzt. Én természetesen az ítéletben megnyugodtam, de alperes fellebbezett azon a czímen, hogy az általam megvett borju nem azonos a lefoglalt borjuk egyikével sem, azaz borjum nem volt lefoglalva, így tehát nem volt árverezhető! Erre védelmemül természetesen előadtam, hogy ahhoz, miszerint a borju le volt-e foglalva, semmi közöm, nekem a végrehajtó a törvény nevében a vételár lefizetése ellen a borjut szabályszerűen átadta, én pedig átvettem, tehát a helytelen eljárásért a végrehajtó vonható kérdőre, de én, mint jószemű árverési vevő, semmiesetre sem.

Ezután az említett fellebbezés folytán a törvényszék tárgyalást tűzött ki, amelyre én is szabályszerűen meg lettem idézve. Mielőtt azonban a tárgyalásra leutaztam volna, tekintettel a törvényszéknek 92 km-re való fekvésére és a tengelyen való utazás nagy költségére, megkérdeztem a topánfalvi járásbirót, aki ügyemet már tárgyalta és így jól ismerte, hogy szükséges-e a törvényszéki tárgyaláson megjelennem vagy képviseltetnem magamat? Mire ő odanyilatkozott, hogy az teljesen felesleges, mert a tárgyalási iratokban kétségtelen megállapítást nyert, hogy a borjut bírói árverésen szabályszerűen meg- és átvettem, a vételárát a bíróságnál lefizettem és hogy az árverésen megvett borju ugyanazonos az árverést szenvedő által eladott borjuval. Ahhoz, hogy az általam megvett borju le volt-e foglalva, nekem semmi közöm, itt leg-

feljebb a végrehajtót vonhatják kérdőre, ha le nem foglalt borjút adott el, de engem semmiesetre sem érhet károsodás.

Ezekután a tárgyaláson nem jelentem meg, nyugodtan várva, hogy mikor kapom meg a bíróságnál letétben levő 20 koronámat.

Ilyen előzmények után elképzelhető, hogy milyen arczot vághattam a következő ítélet kézbesítése alkalmával. A járásbíróság ítélete feloldatik. Sebők Ernőt keresetével el kellett utasítani, mert a törvényszék a végrehajtási foglalási és árverési jegyzőkönyvekből nem látja kellően beigazoltnak, hogy az eladott borju le lett volna foglalva. A letétbe helyezett pénz és egyéb holmi alperesnek kiadandó.

A tárgyaló járásbíró, akihez további tanácsáért fordultam, oda nyilatkozott, hogy további jogorvoslatnak helye nincs. De hát most már sem borjút, sem pénzt nem kapok, tehát kérem vissza a befizetett vételárat. Igen, visszakapható, de aziránt rendes pert kell indítani ez ítélet alapján, mert az a pénz már árverést szenvedő javára el van számolva. Hogy én újból pereljek s azt megint elveszítsem, olyan nincs, hadd vesszen inkább minden oda. S oda is vezett.

De mai napig töprengök azon, vajjon mire ítél volna el a tordai kir. törvényszék, ha én erősebb kötelet viszek s a borjút lehozom és eladom? Vagy mi történt volna velem akkor, ha a borjút, mikor a kötelet elszakította, haragomban lelövöm? Hisz az enyém volt megdönthetetlenül, legalább így gondolom én, de nem így a bíróság.

Azóta sem mentem több birói árverésre, de ha menni találnék, lesz gondom jó erős kötél beszerzésére.

*

Ezen különös esetek elolvasása után azt hiszem, több szakársam fogja mondani, hogy furcsa erdőgondnokság lehet ez az albáki, ahol ilyen ázsiai állapotok uralkodnak? A felsorolt esetek, ha jogrendellenesek is, még nagyon ártatlan természetűek a kivonatossan alább közöltekhez képest.

Egyik erdőőröm például beosztott napibéresével, szolgálatban találkozik öt lóból álló karavánnal. Az öt ló egymásután kötözve, rogyásig volt megterhelve. A lovat vezeti elől egy 16 év körüli oláh suhancz, akitől az erdőőr az anyagra vonatkozó igazolványt

követeli, mire az kijelenti, hogy az igazolvány a lovak mögött haladó apjánál van. Megjegyzem, hogy az egész gondnokságban és annak határán fekvő járásokban az erdőtörvény 115., 116. §-ai, azaz a „kivételes intézkedések“ vannak érvényben. Az erdőőr a napibérest a lovaknál hagyván, maga előre megy, hogy az apával találkozáván, az igazolványt lássa. A lovak egy gerinczen levő árokszerű mélyedésben haladó uton szállították a terhet, amely mélyedés két oldalán egy-pár *m* távolságban gyalogutak voltak. Az erdőőr a jobboldali gyaloguton haladt felfelé, az oláh a baloldalin jött lovai után lefelé. Felszólításra az ember a mélyedés másik oldalán megáll, kivesz valami papírfélét és onnan mutatja, hogy itt az igazolvány! Az erdőőr ilyen távolságra képtelen megállapítani, hogy az a papír igazolvány-e? Es hogy annyi anyagra szól-e, mint amennyit szállít, tehát követeli, hogy mutassa közelebbről igazolványát és a törvény nevében ismét felhívja, de az oláh kereken megtagadja. Mire az erdőőr szolgálati fegyverét leveszi, a szuronyt feltüzi és megtölti, hogy így a mélyedésen átmenve, az állítólagos igazolványt megnézzé, mert az oláhnál fejsze volt. Erre azonban emberünk sem tétovázik, benyul a tarisznyájába, kihuz egy revolvert s azt reáfogja, illetve megcélozva erdőőrömet, aki ahelyett, hogy abban a pillanatban, amint a revolvert megcsillanni látta, lelőtte volna, egyszerűen leszerelt s talán még bocsánatot is kért. De mégis nagyon restellette gyávaságát, mert kipuhatolván az oláh nevét, az esetet hozzám bejelentette.

Hogy az erdőőr tanusított gyávasága miatt miként lett büntetve, ez csakugyan nem érdekes, de hogy ezután egyik erdőlegény az V. sz. védkerületben egy vasárnap este a kincstári erdőben dongát feldolgozó társaságot meglepven, azok közül, miután ellenszegültek, egyiket úgy mellen lötte, hogy az nyomban meghalt, — a többi pedig megszökött, — ez már érdekessé kezdett fejlődni. Az ügyet magamévá tettem és fentartottam rendeletemet a bíróság előtt is, előadván, hogy másképen a kincstári vagyont az itteni viszonyok között megvédeni nem lehet. Midőn a vizsgálóbíró a helyszínére kiszállt, az erdőlegény előzetes letartóztatását és így a nép előtt való meghurczoltatását sikerült elhárítanom, vállalva minden felelősséget érte. Az esküdtszék, miután

a kir. ügyész a vizsgálati iratok és tanuvallomások alapján a vádat elejtette, az erdőlegényt egyhanguan felmentette. Ezután a nyílt támadások elmaradtak, hanem ahelyett felgyújtották először a pietrászai kincstári istállót, mindjárt reá a brenkait. Az egyik napibéresre az őrházban az ablakon belőttek, midőn az ágyban feküdt. A lövedék az erdőőr feje fölött egy pár centiméterrel magasabban roncsolta szét az ágy deszkáját. Ilyenek után felsőbb hatóságom kérésére, a belügyminisztérium az erdőgondnokságba két csendőrijárórt rendelt ki, akiket a topánfalvi szakaszparancsnokság az erdőgondnokság rendelkezésére bocsátott a lopási főútdoban. Ekkor már belátta a lakosság, hogy a dolog nem tréfa, alkalmazkodott a renchez s a viszonyok javultak, de azért amíg ott erdő lesz, mégis csak lopni fognak.

S ha még végül megemlítem, hogy ebben az erdőgondnokságban volt az a véres harc, amelyben *Nemes Károly* főerdőtanácsos, *Földes Tamás* akkori albáki erdőgondnokkal s 16 altiszttel a fatolvajok ellen részt vett s amelyben a harc színhelyén a Marsója havason egy halott maradt s mindkét részről számos sebesülés történt — eléggé jellemeztem az ottani állapotokat. Most már a régiekhez képest nagyon megszelidültek az erkölcsök.

*

Legvégül nem hagyhatom figyelmen kívül az e vidéken divó vakmerő és nagymérvű orvhalászatot sem, amelynek illusztrálására elégnek tartom itt leírni az annakidején a napilapokban is bőven tárgyalt esetemet, amidőn 16 orvhalász megtámadott. Hogy komolyabb következmények nélkül menekültem meg, az csak a szerencsés véletlen műve.

A topánfalvi vezető járásbíró egy Szkerisorán folyó ingatlanperben kinevezett bírósági szakértőnek. A per tárgya Szkerisora községtől még mintegy 3 óra járásnyira feküdvén s Szkerisora pedig 32 km lévén Topánfalvától, szükséges volt már a tárgyalást megelőző napon Szkerisorára kiszállani, hogy másnap a helyszínen végezhesünk. Ezen okból hazulról már délután 2 óra körül indultunk a saját kocsimon; a járásbíró, egy jegyzőkönyvvezető és én. Szerencsésen elérkeztünk Albák községen túl, amidőn egy hirtelen kanyarulatból kiérve látunk számos embert a Nagyarányos-

ban halászni. Székely kocsisomra rögtön reákiáltottam, hogy hajtson gyorsan s akkor nem menekülhetnek meg. A halászok megpillantván minket, neki rohantak a meredek sziklás hegyoldalnak és azon négykézláb felfelé menekültek. Egy 15 év körüli suhanczot azonban láttam, hogy az Aranyos folyó melletti fűzfabokorban bujik el, mert már menekvésre ideje nem volt.

A kocsit hirtelenül megállítván, kocsisom a fűzfabokorhoz siet és nyakon csipi az orvhalászt. Orvhalászuk ekkor elkezdett sirni és segítségért kiabálni, de én azt figyelmen kívül hagyván, követeltem, hogy azonnal nevezze meg önmagát és társait. De ő egyre azt hajtogatta böggve, hogy nem tudom. Ekkor megragadván gal-lérját, mondom neki: „Mars fel a kocsi-ra, majd a szkerisorai csendőrörsnek átadlak s ott kivallod társaidat!” Erre már abba-hagyta a böggést és vallani kezdett. Láttam mindjárt, hogy hamis neveket mond be, de hagytam, mert nem tételeztem fel külső kinézéséből, hogy tizenhat hamis nevet ki tudjon találni. Két hamis névnek kinyögése után hallom, hogy a hátam mögött kövek jönnek lefelé, hátranézek s látom, amint egy 2—3 kilós szikla-darab egyenesen a kocsin ülő járásbíró fejének repül s az fejét lekapván, a kő feje felett átsuhanva, mellettem esik le. A járásbíró ezután irnokával együtt leugrott a kocsi-ról s a kocsis mintegy 200 lépéssel előre hajtott, nehogy a lehajított és legördülő kövek a lovak valamelyikét érje.

Most már látva a merényletet, kettős okom volt a megfogott gyerekek a csendőrök elé való állítására és ezért vele együtt a kocsi után indultam. A hegyoldalba menekült orvhalászok eközben meg-szállták az utunk mentén mintegy 150 m magasságban a sziklás hegyoldalt s onnan olyan kőzapot indítottak ellenünk, hogy a járásbíró kérve kért, miszerint a fogva tartott gyereket bocsássam utjára. Átlátván a helyzet komoly voltát, a gyereket szabadon eresztettem. A fiu szabadon eresztése azonban nem vezetett cél-hoz. A kőzapor csak nem szűnt, mert ugylátszik támadóink most már meggyőződtek arról, hogy fegyverünk nincs. A bokor is, mely mögé huzódtunk, fedezetet alig nyújtott, mert a kövek kezdtek közvetlen közelünkben hullani. E kétségbeejtő helyzetben jött két oláh fuvaros szemközt, akiknek láttára támadóink abban hagyták a dobálást, Ezeket megállítván, megtudtuk, hogy kocsim

mintegy 200 méterrel tovább az erdőben vár; és így kértük őket, hogy kocsinkig kísérenek el, mert ha velünk lesznek, talán mégsem fognak merni tovább is támadni. A két fuvaros kíséretében el tudtunk jutni egy, az utra merőlegesen álló szikla alá, amely sziklától azonban a kocsimig még mintegy kétszáz lépésnyi távolság volt. Itt a bírósági jegyzőkönyvvezető az ut szélére kiállott és felkiáltott hozzájuk, hogy vigyázzanak, mert itt a járásbíró utazik s ha abba nem hagyják a kövezést, valamennyien a tömlőcbe kerülnek. Ezen szavakra a magasban mintegy 50 méternyire kiállott egy kékmellényes katonaviselt alak s azt kiáltotta vissza, hogy ha az alispán is van itt, innen ma élve senki sem menekül és erre újból megindult a kőzapor, amely azonban a szikla védelme alatt bennünk kárt nem tehetett. A velünk volt fuvarosok ekkor kérlelni kezdtek, hogy üljünk fel szekereikre s ők velünk visszafelé elmenekülnek az albáki csendőrségig, mert ha kocsimig akarunk jutni, az biztos halál, mivel az a 200 lépés majdnem merőleges szikla hegyoldal, amelynek tetején egymástól 30—40 lépésre két-két ember kőtartalékkal ellátva várja menetelünket. Az ut keskeny s így a kövek kikerülése az itt kőfállal kísért Aranyos meredek partja miatt is lehetetlen. Ők a viláért sem kísérenek a kocsimig, hanem inkább itthagynak. Ez a terv nekem már azért sem tetszett, mert féltettem kocsimat. Eközben már erősen esteledett, tehát cselekedni kellett. Azt mondtam a járásbírónak, hogy menjünk csak a kocsimhoz a két fuvaros kísérete nélkül, nem fognak azok már merni tovább kövezni és a hegyoldalon lejövő kődarabok sem repülnek puszkagolyó sebességgel, majd csak szerencsésen kivédjük őket, induljunk tehát és azzal kilépve a szikla alól, nekivágtam az utnak, folyton figyelve a leguruló kövekre és azok szerint hol sebesebben haladva, hol megállva, szerencsésen elértem kocsimat. Ekkor láttam csak, hogy társaimtól elszakadtam, mert azok ottmaradtak a szikla mellett. Mikor látták, hogy szerencsésen elértem kocsimat, illetve áthaladtam a veszélyes szelvényen, ők is bátorságot kaptak s utánam indultak, de őket már olyan kőzapor fogadta, hogy kénytelenek voltak a sziklához visszamenekülni. Ugy látszik, a járásbíró nézték az erdésznek, mert ha engem is így támadtak volna, aligha menekülhettem volna meg.

Ekkor figyelmeztetett kocsisom, hogy nem volna-e jó a kocsival a legközelebbi malomig menekülni, mert néhány támadó kocsink elébe igyekszik kerülni, de meg már teljesen sötét is lett, tehát elvágtattam a legközelebbi mintegy $1\frac{1}{2}$ km-nyire fekvő malomig, ahonnan a molnárt küldöttem el egy pár sor írással, hogy kísérje el az urakat kocsimig. Egy jó órai várakozás után visszajön molnárom s közli, hogy ő sehol senkit sem talált és így nem tudta soraimat senkinek sem átadni.

Ezekután elhajtattam Szkerisorára s a csendőrségnek azonnal bejelentettem az esetet, nem tudva biztosan, hogy sikerült-e a járásbíróéknak megmenekülniök, vagy pedig agyonütötték őket.

A járőr rögtön el is indult, én pedig ott maradtam, várva, hogy a másnapi kiszállással mi lesz? Reggel 8 óra felé utánam jött egy csendőr, hogy menjek rögtön a helyszínére, mert az albáki csendőrrjárőr segítségévelők már összefogdosták az egész bandát, s csak engem várnak, hogy valakit megismerek-e közülök? Rögtön a csendőrrel együtt kocsira ülve, a helyszínére visszahajtottam. Előbb azonban már megtudtam, hogy a járásbíró irnokával a merényletnél jelenlevő egyik fuvaros gyékénynyel fedett szekeren menekült el s éjfélkor érhetett Topánfalvára. Utközben azonban az albáki csendőrörsnél utasította az őrsparancsnokot, hogy azonnal küldjön csendőröket Szkerisora felé, mert az erdőgondnokot valószínűleg agyonverték s természetesen elmondta az előzményeket az elválásig úgy, amint a dolog történt is.

Ilyen érzésektől kísérve értem a színhelyére délfelé, ahol ott csendőr őrizete alatt várt reám vagy 20 különböző koru és kinézésű oláh. Az általam fogva tartott fiut és azt az egyént, aki bennünket megfenyegetett, rögtön megismerve, mondtam a csendőröknek, hogy ezen két alak a támadásnál bizonyosan ott volt, azonban a többiek közül egyet sem tudtam megismerni úgy, hogy ottlétük bizonyítására esküt mertem volna tenni.

Ezen tényállás megállapítása után azonban siettem haza, hogy otthon aggodó feleségemet mielőbb megvigasztalhassam szerencsés megmenekülésem által.

A bírósági kir. jegyzőtől, aki a „Magyarország“ vidéki tudósítója, hallottam, hogy hosszú sürgönyt menesztett lapjához, amelyben az esetet közli és avval végzi, hogy az erdőgondnok élve

vagy halva való kézrekerítésére az összes csendőrség a vidéken kutat, de eddig eredménytelenül. A dolgok ilyen állása mellett, most utólag már én is kezdtem megremélni és tanakodni, hogy hát tényleg ilyen nagy veszedelemben forogtam én?

Másnap a „Magyarország“ nagy hangon és terjedelmesen közölte az esetet, a pesti képes napilapok pedig már képben is hozták e hirt, amelyen én nagy körszakállal, német jäger mintára, óriási kőzaporból menekülök.

Egyidejűleg megindult az eljárás is, hatóság elleni erőszak és már nem is tudom hány és miféle czimeken a tordai törvényszék előtt, de megbüntetni még sem lehetett, csak a mindnyájunk által felismert fiut és azt az oláhot, aki a hegyoldalból megfenyegetett. A többi tettes társak közül egyet sem tudván felismerni egyikünk sem, azok mind fel lettek mentve, mert a csendőrök előtt tett vallomásaikat egyhangulag visszavonták. A főkolompos kapott két évi fegyházat, a fiu két hetet. Biztosra vettük, hogy a fogság tartama alatt ki fogják vallani társaikat is, de bizony ez nem történt meg, és így topánfalvi tartózkodásom alatt állandóan fenyegetett az a veszély, hogy fogságban levő társaikért a szabadon maradtak bosszút állanak rajtam.

KÜLÖNFÉLÉK.

Halálozások. *Szántó* Zenó m. kir. főerdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja (Budapest), mult hó 29-én életének 40-ik évében elhunyt. Időelőtti haláláról a földmivelésügyi minisztérium tisztikara külön gyászjelentést adott ki.

Szántó Zenó utóbbi években a tátrai felügyelőséghez volt beosztva és kiváló érdemeket szerzett a tátralomniczi téli sportpályák építése körül, amelyek külföldi tanulmányai alapján az ő felügyelete alatt épültek. Ő volt az első, aki a kanyarok parabolikus kifejlesztését szorgalmazta és a rézsük alakját matematikai alapon határozta meg. Erre vonatkozó közleményei „*Jahrbuch des Wintersportes*“ 1910/11. és 1911/12. évi köteteiben jelentek meg.

Dimitrievics György, a szab. osztrák-magyar államvasuttársaság erdőmérnöke és az Országos Erdészeti Egyesület alapító tagja, folyó hó 8-án elhunyt.

Béke hamvaikra!

Erdőbirtokok pusztulása. Az Arad megyében fekvő déznai 5000 holdas uradalmat megvette egy parcellázó részvénytársaság, egy belföldi pénzintézettől kapott kölcsönpénzzel. Mintegy 1000 hold szántó- és egyéb föld elparcellázása után megmaradt fiatal, még vágatási kort el nem ért 4000 hold erdőre újabb részvénytársaságot alakított, most már egy külföldi pénzintézet bevonásával, és a valódi értéket jóval meghaladó összeggel. Közben az erdő faállományából is az ezidőszerint egyedül értékesíthető, de még vágatási kort el nem ért, összes tölgyest kiszedve, az erdőt mondhatni devasztálták.

Perlekedés, bírói zárlat után végezetre megperdült a dob a megsanyargatott és megcsonkított erdőbirtok felett és végeredményben egy félig tönkretett erdőbirtokkal több van, melyen egyes kufárok százezreket nyertek, míg mások, az erdőhöz nem értő, de azon meggazdagodni vágyók, ugyanannyit vesztek.

Erdőbirtokvételekre és eladásra valóságos *erdőbirtokbörzék* alakulnak, a legújabb jelszó: *erdőparcellázás* czégre alatt. Hitelintézetek és egyes pénzemberek, avagy pénzcsoportok beugratásával ilyen újabb fajta börzén játszanak egyes, „ad hoc“ alakult részvénytársaságok és ügynökök.

De nemcsak spekuláció céljából történnek birtokvételek és eladások, hanem jövedelmezőnek remélt tőkebefektetés céljából is. Utóbbiaknál is előfordul, amire nem egy példa van, hogy vagy az egyik, vagy a másik fél százezrekre, sőt milliókra menő kárt szenved.

Hogy ez nem egészséges állapot, az bizonyos. Okát ennek abban látom, hogy sem vevő, sem eladó, sem az esetleg hitelt nyújtó pénzintézet nem vesz igénybe szakértő és megbízható erdészt a birtok valódi értékének megállapításához, hanem tisztán a haszonra dolgozó ügynökök, avagy ügynökségeknek ugrik be, kik a létrehozott üzlet realitásáért sem anyagi, sem erkölcsi biztosítékot nyújtani nem képesek.

Ajtay Sándor.

A fonyódi láp tőzegtermelése. A Balaton valamikor sokkal nagyobb területtel bírt, mint jelenleg. Kivált annak déli, tehát somogyi partja rovására terjedt el víze messze mostani határvonaltól délnek, be a jelenlegi szárazföld mélyedéseiben, sok szigetet képezvén ott, ahol a felületes szemlélő ilyenek voltát nem is sejténé.

Fonyódra vonatkozólag az Eggenberger-féle utikönyvek „A Balaton és vidéke” című füzetében a Balaton kiterjedését illetőleg csak ennyi áll:

„Fonyód is régi multra tekinthet vissza. Már Szent István előtt erősség volt s a somogyi pogány vezér, Koppány fonyódi várában sokáig ellenállt a királyságnak. *A hegyet akkor még a Balaton vette körül.*”

Mi meg hozzátehetjük, hogy a jelenlegi gróf Zichy-Béla-teleptől kezdve került meg a fonyódi hegy kettős kupját, a legnagyobb szélességét a fonyód-kaposvári helyi érdekű vasut mentén érte el s Boglár és Szemes községek határában fordult csak vissza mostani medrébe, körülbelül 40 ezer hold kiterjedésű lápot hagyván hátra, mely a Zichy, Festetich, Esterházy, Széchenyi és Hunyady grófoké. Zichy Béla grófé körülbelül 5 ezer hold, amelyből csak mintegy 60 hold van eddig feltárva, ez is csak azóta, hogy a kultur-mérnökség az érdekelték költségén egy lápvizleeresztő csatornát csináltatott, amelynek a Balatonba való torkolatát a halászbárkák kikötőnek használják.

A Fonyód község határában feltárt 60 holdnyi láp átlag 80, ritkán 120—130 *cm* mély tőzegréteggel bír, melyet 10—15 *cm* vastag, gyökeres felszínréteg takar, ez utóbbi a mostanában ott termő növényvilág: elsősorban a sás bölcsoje és koporsója. Miután ez a felszínréteg gyökeres, egyenetlen voltánál fogva maga nem alkalmas a kitermelésre, sőt a tőzeg kitermelését is akadályozza, a sással együtt ki szokták perzselni, persze kellő elővigyázattal s ezek a felügyelet alatt tartott tüzek messziről nagyon barátságos színezetűek, mert a sűrű pászortüzek benyomását teszik.

A tőzegmunkásoknak csak két szerszámuk van. Az első vasnyéllal ellátott 35 *cm* hosszú s 20 *cm* széles élezett vaslap, melylyel 35 *cm* hosszú s ugyancsak 35 *cm* széles tőzegtömböt vagy tőzegtuskót metszenek ki a tőzegtől úgy, hogy azt a tőzegtalajra egymásután derékszögben helyezik s a méteres nyélre támaszkodva, fel-

ugrálnak, tehát elég sajátságosan nem a lábuk, hanem a kezük útján közlik azzal testük súlyát, még pedig azért, mert így a szerszám szélességének többszörösére hatolhatnak le s nem csupán 20, hanem 40—50 cm magas tuskót is kaphatnak. Ez a *metsző*. A második szerszám egy darab fűrész vagy eltörött kasza is lehet, melynek egyenes folytatásában fanyelet alkalmaznak s amelylyel a 35/35 cm négyzetes keresztmetszetű tőzegtuskót 10 cm vastagságú szeletekre, a *tőzegtéglákra* vágják. Ez tehát a *szeletelő*.

Ezeket a téglákat azután ott a helyszínén hagyják száradni. 70—80 ilyen téglá egy köbméter, amelynek kitermeléséért az uradalom 80 fillért fizet a munkásoknak, a vasuti állomásra való fuvarozás szintén annyiba kerül, az eladási ár ott az állomáson pedig 5 korona. Tehát a „tőár“ 3 korona 40 fillér *m³*-ként. Ez persze nem hézagosan, hanem tömören rakott köbméter. Tájékozással megemlítem, hogy a tölgy-, cser- és gyertyán vegyes dorong és hasábfá ürmétere itt 10 korona. A tőzeg tehát itt helyben ennek a tényleg nyomoruságosan kezelt tüzifának erős versenytársa, de csakis a mezőgazdasági gépek hajtására való lokomobiloknál, mert a házi tüzelésnél a nép rendkívül konzervatív, pedig kísérletekkel be van igazolva, hogy a tőzeg térfogategysége a közepes tüzifáéval azonos hőfejlesztőképességgel bír s így a tüzifánál határozottan olcsóbb tüzelő, legalább ott, ahol a szállítás költsége elesik, vagyis termelése helyén.

A tőzeget azonban nemcsak *tüzelőnek*, hanem *alomnak* és *pöczepornak* is használják. Az előbbeni célra elkészített, tehát az *alomtőzeget* *m*-es fenyőléczek közé szorított s vassodronnyal összetartott métermázsás bálókban árulják, *q*-ként 2 K 20 fillér és 2 K 60 fillérért, aszerint, hogy mekkora a munkabér. A *pöczeporzásokban* kerül értékesítésre ugyancsak akkora árban, mint az *alomtőzeg*. Hiszen alkalmaztatásukban is csak annyi a különbség, hogy az első állati, a második emberi ürülék szagtalanítására, elszállíthatására s így trágyázásra való felhasználására képesít bennünket. S milyen kitűnő trágya ugy az egyik, mint a másik, kivált az emberi, az ugynevezett *pondrette*, arról mesés dolgokat lehet látni, persze csak külföldön, Franciaországban, Belgiumban s Hollandiában, mert nálunk még olyan megrögzöttek s korlátolt gondolkodásuak az emberek, hogy például Balatonfüredet

s más nagyobb balatonparti fürdőhelyet csatornázni, a szennyvizét pedig a tóba akarják vezetni, ahelyett, hogy a pondrette-rendszerre térnének. Pedig a csatornázás csak folyóviznél alkalmazható, amely a szennyvizeket elszállítja, nem pedig álló viznél, ahol a stagnáció büzt, miazmákat s fertőzést okoz, szóval mindenféle betegségek melegágyává válik. Példa erre Fiume és Trieszt. Az előbbeninél van tengeráramlat s azért a kloakák nem érezhetők, utóbbinál stagnál a tenger s azért a Miramareba készülő hajó fedélzetén majd elájul az ember. Holott ha pondrettet készítenének, büzt s fertőzést elkerülve kitünő trágyát nyernének.

Ugy az alomtőzeg, mint a pöczepor ugyanabban a *tőzegmalomban* azonos módon készül, s csak rostálás által választják el egymástól. A tőzegtéglákat ugyanis földszinten két egymás ellen forgó szöges henger segélyével széjjeltépik s részben széjjel is morzsolják. Ezt a vegyes anyagot azután egy elevátor felszállítja a második emeletre, ahol a dobalaku forgószita a port kiengedi, amely zsákokba hull, a kevésbé apró részleteket pedig az első emeletre hullatja, ahol két préselőszekrény működik, amelyekbe drótot s léczet raknak s a fenék felnyomulása által a beléje kerülő anyagot összesajtoltják. Azért van két ilyen szekrény, hogy a felülről lefelé érő szállítócsatornát hol az egyikbe, hol a másikba kapcsolhassák s így elérhessék azt, hogy amíg az egyikkel dolgoznak, a másik megtelek.

Ilyen tőzegmalom van Fekete-Bézsényben gróf Zichy Béla birtokában, de van Boglárt is. *H. Gabnay Ferencz.*

Elszámolás a „Mensa Academica“ ezéljaira befolyt adományokról. A főiskolai „Diákasztal“ elnöksége hálás köszönettel nyugtázza az alábbi szives adományokat:

Farbaky István 28 korona.

Dérer Mihály 10 korona.

Herrmann Miksa, Bálint Nándor 5—5 korona.

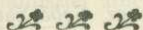
Az alaptőkéhez hozzácsatoltuk az 1912. évi államsegély 4-ik részletének 50⁰/₀-át 500 koronát, valamint a folyó évben befolyt kamatok és osztalékok fel nem használt részét, 279·59 koronát is.

A mai napig beérkezett adományok összegével alaptőkénk 15.466 korona 13 fillér.

Ez alkalommal őszinte örömmel jelenthetjük humánus intézményünk iránt érdeklődő jóakaróinknak, hogy a Mensa törzsvagyona 1912. év végével a felszerelés és a folyószámlaegyenleg hozzászámításával 18.822 korona 96 fillérre emelkedett.

Az elnökség.

Üzleti hír. Nagy Sándor erdőmérnök *Kéky* Imre szerszámgyárossal társulva, faszerszámgyárat alapított, amely különösen *gyalupad, fűrészkeret, gyalu, fogasszorító, csavarszorító, enyvezőbak és mindennemű asztalos-, szijgyártó-, kádár-faszerszámok* gyártásával foglalkozik. A telep Budapesten, III., Vöröskereszt-u. 19. szám alatt áll fenn és céljául tűzte ki a mai nagyarányú szerszámbehozatal leküzdését.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBOL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter kinevezte az állami erdőtisztek összetett közös rangsorozati létszámában az állami kezelésbe vett községi stb. erdők szolgálati ágazatánál: *Gegesi Kiss Ernő, Tóth Miklós, Dezső Zsigmond, Szántner János, Korzenszky Antal, Szécsi Imre és Gruber Gyula* erdőtanácsosi czimmal és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököket, továbbá *Múthé Ambrus és Bodor Gábor* m. kir. főerdőmérnököket m. kir. erdőtanácsosokká; *Demény Lajos, Svoboda Mihály, Tomka Jenő, Szabó Kálmán, Schmidt Ferencz és Papp Béla* főerdőmérnöki czimmal és jelleggel felruházott m. kir. erdőmérnököket, valamint *Schuster András, Ittu Mihály, Heinrich Győző és Kadácsi Bálint* m. kir. erdőmérnököket m. kir. főerdőmérnökökké; *Wildmann Kálmán, Hermann János, Becher Adolf, Schmidt Vilmos és Nádai Dénes* m. kir. segéd-erdőmérnököket m. kir. erdőmérnökökké; a magyarországi kincstári erdők szolgálati ágazatánál: ifj. *Kőrös László, Hubert Aladár, Kaufmann Béla, Gréger Géza és Fekete János* erdőtanácsosi czimmal és jelleggel felruházott m. kir. főerdőmérnököket, továbbá *Fenyves Lajos, id. Briestyanszky Endre, Ormai Gyula és Kende Dániel* m. kir. főerdőmérnököket m. kir. erdőtanácsosokká; *Jancsó Gyula, Sikó Áron, Enyedi János, Vollnhofer Pál, Weisz Ferencz, Paul Péter, Beyer Jenő, Fritz Rezső, Kostialik János és Lipcsey László* főerdőmérnöki czimmal és jelleggel felruházott m. kir. erdőmérnököket, valamint *Gura Károly, Hell Miklós, Egyed Miklós, Szabó Ignác és Bögözy Antal* m. kir. erdőmér-

nőköket m. kir. főerdőmérnökökké; *Györke István, Illés László, Szecsődy József, Barsi Árpád, Mayer Aurél, Volfinau Gyula, Linhart Ödön, Jánosi Pál, Mocsáry Béla, Baumann Béla, Török Béla, Danielisz Elek, Szepesi Artur, Branszky László, Kis István, Zimay János és Brannich Kálmán* m. kir. segéderdőmérnököt m. kir. erdőmérnökökké; *a horvát-szlavonországi kincstári erdők szolgálati ágazatánál: Marton György és Kacsanovszky József* erdőtanácsosi czimmel és jelleggel felruházott kir. főerdőmérnököt kir. erdőtanácsosokká; *Jakab István és Zwickelsdorfer János* főerdőmérnöki czimmel és jelleggel felruházott kir. erdőmérnököt kir. főerdőmérnökökké; *Frommeyer Antal és Masztics Gusztáv* kir. segéderdőmérnököt kir. erdőmérnökökké; *az összesített rangsorozati létszámban: Szijgyártó József, Nemetz János, Asbóth István, Horváth Miklós, Višnjić Milán és Pokorny István* m. kir. segéderdőmérnököt m. kir. erdőmérnökökké, *Stefány Gyula, Mamira József, Horváth Dezső, Papp Jenő, Berzenkovics Antal, Slijepević Illés, Bevelaqua István, Sperling Viktor, Wehofer Mihály, Mauksinszky Gyula, Ponner Nándor, Daum Alfréd, Schillinger Béla, Jurovich Ottó, Visnyovszky Ferenc, Sobó Sándor, Hreblay László és Radó Gábor* m. kir. erdőmérnökjelölteket, valamint *Lesenyi Ferenc, Schudich Nándor, Onczay László, Harkó Lajos, Vető Gyula, Istvánffy József, Sztankó Zoltán, Marschalkó Ferenc, Kőrösi János, Szabó Benedek, Marinovič Milán és Nagy Mihály* m. kir. erdőmérnökgyakornokot m. kir. segéderdőmérnökökké.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte ifj. *Briestyanszky Endre* m. kir. segéderdőmérnököt Ungvárról Nagybányára, *Kövári György* m. kir. segéderdőmérnököt pedig Nagybányáról Liptóujvárra.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Elek István* m. kir. főerdőmérnököt Orsováról az ungvári m. kir. főerdőhivatal kerületébe Turjaremetére, *Soltész Gyula* m. kir. erdőmérnököt pedig Turjaremetéről Ungvárra.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter megbizta *Rappensberger Andor* m. kir. főerdőtanácsost a minisztérium erdészeti (I/A.) főosztályában a kopár területek ügyeinek intézésére ujonnan létesített ügyosztály vezetésével, *Gruber Gyula* m. kir. erdőtanácsost pedig a budapesti m. kir. állami erdőhivatal vezetésével járó teendők ideiglenes ellátásával.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Gyarmathy Mózes* m. kir. főerdőmérnököt a máramarosszigeti m. kir. erdőrendezőségől az ottani m. kir. erdőigazgatóság központi szolgálatához, *Hamernyik Béla* m. kir. erdőmérnököt Lugosról Máramarosszigetre erdőrendezőnek, *Becker Róbert* m. kir. erdőmérnököt Gödöllőről Lugosra erdőrendezőnek, *Dobrovits László* m. kir. segéderdőmérnököt Vadászderőről Gödöllőre erdőrendezőnek, *Fekete Lajos* m. kir. erdőmérnökgyakornokot pedig Zsarnóczáról Vadászderőre.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Törzs* Artur m. kir. segéderdőmérnököt a tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületéből Szomolnokhutáról Orsovára és *Baumgartner* Emánuel m. kir. segéderdőmérnököt az orsovai m. kir. erdőhivataltól Szomolnokhutára.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Gruber* Rezső m. kir. segéderdőmérnököt Besztercebányáról Szászsebesre, *Kozony* József m. kir. segéderdőmérnököt Ungvárról Liptóújvárra, *Kolecsányi* László m. kir. segéderdőmérnököt Máramaroszigetről Zsarnóczára, *Pécsi* Ottó m. kir. segéderdőmérnököt pedig Lippáról Tótsóvárra.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Mankovich* Rezső m. kir. segéderdőmérnököt Ungvárról Hátmeigre erdőgondnoknak.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Till* Dénes m. kir. erdőmérnökgyakornokot Lippáról Zsarnóczára, *Borka* László m. kir. erdőmérnökgyakornokot pedig Zsarnóczáról Máramaroszigetre.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Mózs* Ferencz m. kir. segéderdőmérnököt Máramaroszigetről az ungvári m. kir. főerdőhivatal kerületébe Havasközre.

*

Szábó Ferraris Artur komárommegyei birtokán vezető főerdész. *Müller* Viktor, segéderdész: *Konopaszek* József (Sikvölgy), erdész: *Szily* József (Vértes-somló), alerdész: *Prockl* József (Körtvélyespuszta).

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Molcsány* Ernő m. kir. erdőtanácsost sok éven át teljesített hí és hasznos szolgálatainak elismerése mellett állandó nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter kinevezte az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámában *Kőrös* Gyula, *Papolczy* József, *Déry* Károly, *Szenczy* Géza, *Török* Miklós, *Riedl* Gyula, *Várnai* Géza, *Lengyel* Sándor, *Rieszter* Hugó, *Győry* Jenő és *Volczér* Árpád m. kir. erdőmérnökgyakornokokat m. kir. segéderdőmérnökökké.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

I.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter 1912. évi november hó 28-án 45342/I/A/4. szám alatt kelt s valamennyi m. kir. állami erdőhivatalhoz intézett rendelete.

Az 1898. évi XIX. t.-cz. I. czime alá tartozó közbirtokosságok és volt urbéres birtokosságok ügyvitelének és vagyonkezelésének ellenőrzése tárgyában belügyminiszter ur által valamennyi törvényhatóságnak és árvaszéknek kiadott 69610/911. III. a. számú körrendeletet, továbbá vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által az egyházi főhatóságokhoz, valamint a közigazgatási bizottságokhoz intézett 56842/911. számú megkeresést, illetőleg felhívást — hivatkozással a 34050/907., 38797/908. és 5929/909. F. M. számú körrendeletekben foglaltakra — tudomásvétel és miheztartás végett azzal az utasítással küldöm meg másolatban az állami erdőhivatalnak, hogy az említett iratokban felsorolt jogosultakat az ügyvitel és vagyonkezelés rendszerességének biztosítására irányuló törekvésükben a saját részéről különös támogatásban részesítse, nekik az érvényben levő erdőgazdasági ügyviteli szabályzatok rendelkezéseit részletesen magyarázza meg és ennek az 1898. évi XIX. t.-cz. II. címében foglalt rendelkezések sikeres végrehajtása érdekében szükséges teendőnek pontos ellátására a kerületéhez tartozó m. kir. járási erdőgondnokságok vezetőit a szükséges utasítások megadása mellett haladéktalanul kötelezze.

A miniszter helyett

Bartóky s. k.
államtitkár.

II.

A vallás- és közokt. m. kir. miniszter 1911. évi december hó 9-én 56842. sz. a. kelt s az izr. orsz. Irodájához és az autonóm orth. izr. közp. Irodájához intézett irata.

A vármegyék és a törvényhatósági joggal felruházott városok közig. bizottságaihoz a közbirtokossági és volt urbéres birtokossági erdőbirtokok kezelésének ellenőrzése tárgyában egyidejűleg intézett körrendeletem másolatát tudomásulvétel végett az Irodának megküldöm.

A hivatalos másolat hitelül

(P. H.)

Ebergényi Endre s. k.
igazgató h.

III.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek 56842. sz. a. 1911. évi december hó 9-én kiadott és valamennyi vármegye és törvényhatósági joggal felruházott város közigazgatási bizottságához intézett leirata.

Miként általán ismeretes, az 1898 : XIX. t.-cz. II. czime alá tartozó közbirtokosságok és volt urbéres birtokosságok osztatlan állapotban levő, közösen használt erdeik ügyeit eme törvény 44. §-ában meghatározott kellékekkel bíró ugynevezett ügyviteli szabályzat szerint kötelesek intézni. Ezeknek az ügyviteli szabályzatoknak legnagyobb része, amint ezt velem a földmivelésügyi miniszter ur f. é. április hó 29-én 34336/I/A/4. sz. a. kelt átiratában közölte, általa már jóváhagyatván, életbe is léptettetett. Nemcsak az ilyen birtokosságok jogosultjainak érdekéből, hanem a közérdek szempontjából is felette kívánatos tehát, hogy az életbe léptetett ügyviteli szabályzatok rendelkezései pontosan betartassanak és ezáltal az erdőgazdasági ügyvitel és vagyonkezelés rendszeressége és ennek nyomában az ilyen közös erdők rendszeres és lehetőleg jövedelmező kezelése biztosíttassék.

Ugy a közbirtokosságok, mint a volt urbéres birtokosságok jogosultjai között gyakran olyan jogi és fizikai személyek is előfordulnak (állami iskolák, községi iskolák), melyeknek vagyona felett való őrködés a bizottság ügykörébe tartozik és ami különösen is figyelmet érdemel, ezeknek a személyeknek törvényes képviselői rendszerint a birtokosságok legintelligensebb tagjaiknak tekinthetők. Miként a földmivelési miniszter ur is fentebb már idézett átiratában megjegyzi, kétségtől nagymértékben előmozdítaná tehát az elől említett cél elérését, ha az ilyen jogosultak képviselői a birtokosságok erdőgazdasági ügyeinek intézésében akár mint végrehajtó közegek, akár pedig csak mint birtokossági gyűléseken tevékeny résztvevő érdekelték a jóváhagyott erdőgazdasági ügyviteli szabályzat pontos végrehajtását megfelelően szorgalmaznák és ellenőriznék.

Mindezeknél fogva felhívom a bizottságot, utasítsa és kötelezze az ilyen közbirtokosságok jogosultságait arra, hogy a közös birtokosságnak lehetőségig minden gyűlésen résztvegyenek, a gyűlés

lefolyását és a tárgyalást figyelemmel kísérik, az erdőgazdaság ügyviteli szabályzat betartását ellenőrzik s a jogosultak s a közös birtokosság érdekeibe, továbbá a törvényekbe, rendeletekbe és az ügyviteli szabályzatba ütköző gyűlési határozatok ellen — azok kihirdetésétől számítandó 15 napi törvényes határidő pontos betartásával — a vármegye közigazgatási bizottságánál panasszal éljenek, s megokolt esetekben kérik a vármegye közigazgatási bizottságától egyuttal a sérelmes határozatok végrehajtásának előzetes megtiltását.

Ezzel kapcsolatban figyelmeztesse még a szóban forgó jogosultakat egyes törvényszerű formaságokra is, melyek ismerete és betartása nélkül nem állana módjukban az ügyek vitelében és érdekeik megvédésében eredményesen közreműködni és a kellő ellenőrzést gyakorolni.

Nevezetesen: 1. Minden gyűlés napja a tárgyalás alá kerülő ügyek kitüntetésével legalább 15 nappal előre kihirdetés után közhírré teendő.

A közhírré tételt illetőleg azonban az ügyviteli szabályzatok rendszerint úgy intézkednek, hogy a közös birtokosság elnöke csak a távollakó jogosultakat köteles a gyűlés idejéről, helyéről és tárgysorozatáról, valamint a járulék és közös munka kivetéséről írásban értesíteni, míg a helyben lakó jogosultak mindezeokról szóval, vagy házról-házra járással, vagy a hirdetmény kifüggesztésével értesíttetnek.

A távollakó jogosultak tehát az írásbeli értesítést követelhetik, a helyben lakó jogosultaknak ellenben a községben szokásos hirdetések figyelemmel kell kísérniök, hogy a kellő értesüléseket megszerezzék.

2. A szabályzatok értelmében az önképviselőre jogosított birtoktársak személyesen, vagy meghatalmazottak által, a jogi személyek törvényes képviselőik, vagy ezek meghatalmazottai által, a gyámság és gondnokság alatt állók pedig gyámjaik, gondnokaik, vagy ezek meghatalmazottai által gyakorolják a gyűlésen jogaikat.

A meghatalmazottak megbízó leveleinek érvényességéhez a meghatalmazó aláírásán kívül még két tanu aláírása is szükséges.

A jogosultaknak tehát szigorúan ehhez a rendelkezéshez kell alkalmazkodniok s amennyiben őket valamelyik gyűlésen való meg-

jelenésben valamely elháríthatatlan fontos ok gátolná, meghatalmazottjaiknak megbízó leveleit szigorúan a szabályzat előbb említett követelményei szerint kell kiállítaniok.

3. A jogosultaknak tudniok kell, hogy a gyűlés hatásköre a közös ingatlan állagának elidegenítésére, egyénenként való felszámolására és megterhelésére nem terjed ki (1898 : XIX. t.-cz. 30. §-a).

4. Rendkívüli gyűlés összehívását a jogosultak is követelhetik, de az elnök az erre vonatkozó kérelmet csak akkor köteles teljesíteni, ha a kérelem az ok bejelentésével az összes jogosultak fejenként számított $\frac{1}{10}$ -ed része által írásban terjesztetik elő (1898. évi XIX. t.-cz. 27. §-a).

5. A jogosult közös birtokosoknak is jogában áll valamely ügynek a gyűlés tárgysorozatába való felvételét kérni, de az ilyen kérelmet az elnök csak akkor köteles teljesíteni, ha azt legalább az ügyviteli szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő közös birtokos a tárgysorozat kihirdetése előtt írásban terjeszti elő.

A gyűlés tárgysorozatába fel nem vett indítványok csak akkor tárgyalhatók, ha azok a gyűlésen legalább az ügyviteli szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő közös birtokos által terjesztetnek elő, kivéve az olyan indítványokat, amelyek a jóváhagyott erdőgazdasági ügyviteli szabályzat módosítására, vagy hatályon kívül helyezésére, az érvényben levő erdőgazdasági terv megváltoztatására vonatkoznak, vagy amelyek elfogadása esetében a közös birtokosságot, vagy a jogosultakat költséggel terhelhetik, avagy a természetben gyakorolható használatok kiterjesztését, vagy korlátozását vonhatják maguk után. Ezek az indítványok, ha legalább az ügyviteli szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő jogosultak által támogattnak, a következő gyűlés tárgysorozatába veendőek fel.

6. A birtokosság elnöke az egyszerű szavazást és a névszerinti szavazást a gyűlés folyamán akkor köteles elrendelni, ha az egyszerű szavazásra vonatkozó indítványt, illetőleg a névszerinti szavazásra vonatkozó írásbeli kérelmet legalább a szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő jogosultak támogatják, illetőleg terjesztik elő.

7. Fontosabb esetekben a gyűlésen a jelenlevő közös birtokosok-

nak fejenként számított $\frac{1}{4}$ -ed része a határozat hozatalának felfüggesztését kívánhatja és a gyűlés vezetésére kivételesen hatósági kiküldöttet kérhet (1898 : XIX. t.-cz. 28. §-a).

8. Amennyiben nagyobb kiterjedésű erdőbirtokoknál az ügyviteli szabályzat az erdei termékekre vonatkozó árszabálynak elkészítését rendeli, ez az árszabály évről-évre megállapítandó.

9. Amennyiben a jogosultak kívánatosnak tartanák, hogy a faeladásokra vonatkozó árverési és szerződési feltételek s ezek kihirdetésének módja hatósági kiküldött jelenlétében állapíttassék meg, az erre irányuló kérelmet az összes jogosultak fejenként számított $\frac{1}{4}$ -ed részének kell előterjeszteni (1898 : XIX. t.-cz. 37. §-a).

Az árverés napja és feltételei legalább 15 nappal előre kihirdetendők (1898. XIX. t.-cz. 37. §-a).

10. A végrehajtó közegek választásának 3 évről 3 évre kell megtörténni.

A birtokosság elnöke és többi végrehajtó közegei ellen irányuló panaszok rendszerint a birtokosság elnökénél nyújtandók be, ezek a panaszok azonban a kezelő m. kir. járási erdőgondnokságnál, a m. kir. állami erdőhivatalnál, vagy a vármegye közigazgatási erdészeti bizottságánál is előterjeszthetők.

Végül felhivom a bizottságot, hogy jelen rendeletem érdemi részét a területén lévő izraelita hitközségekkel és fiókhitközségekkel is közölje.

Zichy s. k.

IV.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1911. évi decz. hó 9-én 56842. szám alatt kelt és valamennyi római kath., görögkath., görögkeleti, szerb és román, ágostai református és unitárius püspökökhöz intézett átíratá.

Miként általán ismeretes, az 1898 : XIX. t.-cz. II. czime alá tartozó közbirtokosságok és volt urbéres birtokosságok osztatlan állapotban levő, közösen használt erdeik ügyeit eme törvény 44. §-ában meghatározott kellékekkel bíró ugynevezett ügyviteli szabályzat szerint kötelesek intézni. Ezeknek az ügyviteli szabályzatoknak legnagyobb része, mint azt velem a földmivelésügyi miniszter ur folyó évi április hó 29-én 34336/I/A/4. sz. a. kelt átíratában közölte, általa már jóváhagyván, életbe is léptettetett.

Nemcsak az ilyen birtokosságok jogosultjainak érdekében, hanem a közérdek szempontjából is felette kívánatos tehát, hogy az életbe léptetett ügyviteli szabályzatok rendelkezései pontosan betartassanak és ezáltal az erdőgazdasági ügyvitel és vagyonkezelés rendszeresége és ennek nyomában az ilyen közös erdők rendszeres és lehetőleg jövedelmező kezelése biztosítottassék.

Ugy a közbirtokosságok, mint a volt urbéres birtokosságok jogosultjai között gyakran olyan jogi és fizikai személyek is előfordulnak (egyházi testületek, egyházi személyek, tanító, kántor, lelkészi, tanítói, kántori hivatalok stb.), melyeknek vagyona felett a főfelügyeleti hatóságot Méltóságod gyakorolja és ami különösen is figyelmet érdemel, ezeknek a személyeknek a törvényes képviselői rendszerint a birtokosságok legintelligensebb tagjaiknak tekinthetők. Miként a földmivelésügyi Miniszter ur is fentebb már idézett átiratában megjegyzi, kétségkívül nagymértékben előmozdítaná, tehát az elől említett cél elérését, ha az ilyen jogosultak képviselői a birtokosságok erdőgazdasági ügyeinek intézésében akár mint végrehajtó közegek, akár pedig csak mint birtokossági gyűléseken tevékeny résztvevő érdekelték, a jóváhagyott erdőgazdasági ügyviteli szabályzat pontos végrehajtását megfelelően szorgalmazzák és ellenőriznék.

Mindezeknél fogva tisztelettel arra kérem Méltóságodat, hogy a vagyonfelügyeleti hatósága alá tartozó ilyen közös birtokossági jogosultakat méltóztassék arra kötelezni, hogy a közös birtokosságnak lehetőségig minden gyűlésén résztvegyenek, a gyűlés lefolyását és a tárgyalást figyelemmel kísérik, az erdőgazdasági ügyviteli szabályzat betartását ellenőrizzék s a jogosultak s a közös birtokosság érdekeibe, továbbá a törvényekbe, rendeletekbe és az ügyviteli szabályzatba ütköző gyűlési határozatok ellen — azok kihirdetésétől számítandó 15 napi törvényes határidő pontos betartásával — a vármegye közigi bizottságánál panaszszal éljenek s megokolt esetekben kérik a vármegye közigi bizottságától egyuttal a sérelmes határozatok végrehajtásának előzetes megtiltását.

Ezzel kapcsolatban méltóztassék még a szóban levő jogosultakat egyes törvényszerű formaságokra is figyelmeztetni, melyek ismerete és betartása nélkül nem állana módjukban az ügyek

vitelében és érdekeik megvédésében eredményesen közreműködni és a kellő ellenőrzést gyakorolni.

Nevezetesen: 1. Minden gyűlés napja a tárgyalás alá kerülő ügyek kitüntetésével legalább 15 nappal előre kihirdetés útján közhirrre teendő.

A közhírrétételt illetőleg azonban az ügyviteli szabályzatok rendszerint úgy intézkednek, hogy a közös birtokosság elnöke csak a távollakó jogosultakat köteles a gyűlés idejéről, helyéről és tárgysorozatáról, valamint a járulék és közös munka kivetéséről írásban értesíteni, míg a helyben lakó jogosultak mindezekről dobszóval, vagy házról-házra járással, vagy a hirdetmény kifüggesztésével értesíttetnek.

A távollakó jogosultak tehát az írásbeli értesítést követelhetik, a helyben lakó jogosultaknak ellenben a községben szokásos hirdetésekkel figyelemmel kell kísérniök, hogy a kellő értesüléseket megszerezzék.

2. A szabályzatok értelmében az önképviselőre jogosított birtoktársak személyesen, vagy meghatalmazottak által a jogi személyek törvényes képviselőik, vagy ezek meghatalmazottai által, a gyámság és gondnokság alatt állók pedig gyámjaik, gondnokaik, vagy ezek meghatalmazottai által gyakorolják a gyűlésen jogait.

A meghatalmazottak megbízó leveleinek érvényességéhez a meghatalmazó aláírásán kívül még két tanu aláírása is szükséges.

A jogosultaknak tehát szigoruan ehhez a rendelkezéshez kell alkalmazkodniok s amennyiben őket valamelyik gyűlésen való megjelenésben valamely elháríthatatlan fontos ok gátolná, meghatalmazottjaiknak megbízó leveleit szigoruan a szabályzat előbb említett követelménye szerint kell kiállítaniok.

3. A jogosultaknak tudniok kell, hogy a gyűlés hatásköre a közös ingatlan állagának elidegenítésére, egyénekenként való felosztására és megterhelésére nem terjed ki. (1898 : XIX. t.-cz. 30. §-a.)

4. Rendkívüli gyűlés összehívását a jogosultak is követelhetik, de az elnök az erre vonatkozó kérelmet csak akkor köteles teljesíteni, ha a kérelem az ok bejelentésével az összes jogosultak

fejenként számított $\frac{1}{10}$ ed része által írásban terjesztetik elő. (1898 : XIX. t.-cz. 27. §-a.)

5. A jogosult közös birtokosoknak is jogában áll valamely ügynek a gyűlés tárgysorozatába való felvételét kérni, de az ilyen kérelmet az elnök csak akkor köteles teljesíteni, ha azt legalább az ügyviteli szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő közös birtokos a tárgysorozat kihirdetése előtt írásban terjeszti elő.

A gyűlés tárgysorozatába fel nem vett indítványok csak akkor tárgyalhatók, ha azok a gyűlésen legalább az ügyviteli szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő közös birtokos által terjesztetnek elő, kivéve az olyan indítványokat, amelyek a jóváhagyott erdőgazdasági ügyviteli szabályzat módosítására, vagy hatályon kívül helyezésére, — az érvényben levő erdőgazdasági terv megváltoztatására vonatkoznak, vagy amelyek elfogadása esetében a közös birtokosságot, vagy a jogosultakat költséggel terhelhetik, avagy a természetben gyakorolható használatok kiterjesztését, vagy korlátozását vonhatják maguk után. Ezek az indítványok, ha legalább az ügyviteli szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő jogosultak által támogattnak — a következő gyűlés tárgysorozatába veendőek fel.

6. A birtokosság elnöke az egyszerű szavazást és a névszerinti szavazást a gyűlés folyamán akkor köteles elrendelni, ha az egyszerű szavazásra vonatkozó indítványt, illetőleg a névszerinti szavazásra vonatkozó írásbeli kérelmet legalább a szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő jogosultak támogatják, illetőleg terjesztik elő.

7. Fontosabb esetekben a gyűlésen jelenlevő közös birtokosoknak fejenként számított $\frac{1}{4}$ része a határozat hozatalának felfüggesztését kívánhatja és a gyűlés vezetésére kivételesen hatósági kiküldöttet kérhet. (1898 : XIX. t.-cz. 28. §-a.)

8. Amennyiben nagyobb kiterjedésű erdőbirtokoknál az ügyviteli szabályzat az erdei termékekre vonatkozó árszabálynak elkészítését rendeli, ez az árszabály évről-évre megállapítandó.

9. Amennyiben a jogosultak kívánatosnak tartanak hogy a feladásokra vonatkozó árverési és szerződési feltételek s ezek

kihirdetésének módja hatósági kiküldött jelenlétében állapíttassék meg, az erre irányuló kérelmet az összes jogosultak tejenként számított $\frac{1}{4}$ részének kell előterjeszteni. (1898 : XIX. t.-cz. 37. §-a.)

Az árverés napja és feltételei legalább 15 nappal előre kihirdetendők. (1898 : XIX. t.-cz. 37. §-a.)

10. A végrehajtó közegek választásának 3 évről 3 évre kell megtörténni.

A birtokosság elnöke és többi végrehajtó közegei ellen irányuló panaszok rendszerint a birtokosság elnökénél nyújtandók be, ezek a panaszok azonban a kezelő m. kir. járási erdőgondnokságnál, a m. kir. állami erdőhivatalnál, vagy vármegye közig. erdészeti bizottságnál is előterjeszthetők.

Fogadja Méltóságod őszinte tiszteletem nyilváníását.

Zichy s. k.

V.

A m. kir. belügyminiszter urnak 1912-ik évi április hó 15-én 69610/III/a/1911. szám alatt kelt és valamennyi törvényhatóságnak és árvaszéknek megküldött körrendelete.

(Az 1898 : XIX. t.-czikk 2-ik czime alá tartozó közbirtokosságok és volt urbéres birtokosságok osztatlan állapotban lévő, közösen használt erdei ügyében kiadott ügyviteli szabályzat pontos végrehajtása és ellenőrzése tárgyában.)

Az 1898 : XIX. t.-czikk 2-ik czime alá tartozó közbirtokosságok osztatlan állapotban lévő, közösen használt erdeinek ügyeit a törvény 44-ik §-ban meghatározott kellékekkel bíró ugynevezett ügyviteli szabályzat szerint kötelesek intézni. Ezeknek az ügyviteli szabályzatoknak legnagyobb része a földmivelésügyi m. kir. miniszter ur által már jóváhagyatván, életbe is léptetett. Nemcsak az ilyen birtokosságok jogosultjainak érdekében, hanem a közérdek szempontjából is felette kívánatos tehát, hogy az életbe léptetett ügyviteli szabályzatok rendelkezései pontosan betartásának és ezáltal az erdőgazdasági ügyvitel és vagyonkezelés rendszeressége és ennek nyomában az ilyen közös erdők rendszeres és lehetőleg jövedelmezőbb kezelése biztosíttassék.

Ugy a közbirtokosságok, mint a volt urbéresbirtokosságok jogosultjai között gyakran előfordulnak politikai községek, községi és körjegyzői hivatalok, gyámoltak és gondnokoltak, amelyeknél

különösen is figyelmet érdemel az a körülmény, hogy ezeknek a személyeknek a törvényes képviselői rendszerint a birtokosságok legintelligensebb tagjainak tekinthetők. Kétségkívül nagy mértékben előmozdítaná tehát az elől említett cél elérését, ha az ilyen jogosultak képviselői a birtokosságok erdőgazdasági ügyeinek intézésében akár mint végrehajtó közegek, akár pedig csak mint birtokossági gyűléseken tevékeny részt vevő érdekeltek a jóváhagyott erdőgazdasági ügyviteli szabályzat pontos végrehajtását megfelelően szorgalmazzák és ellenőriznék.

Ennélfogva felhivom a Cimet, intézkedjék megfelelően, hogy a fent megnevezett közös birtokossági jogosultak képviselői a közös birtokosságnak lehetőségig minden gyűlésén részt vegyenek, a gyűlés lefolyását és a tárgyalást figyelemmel kísérik, az erdőgazdasági ügyviteli szabályzat betartását ellenőrizzék s a jogosultak és a közös birtokosság érdekeibe, továbbá a törvényekbe, rendeletekbe és az ügyviteli szabályzatba ütköző gyűlési határozatok ellen — azok kihirdetésétől számított 15 napi törvényes határidő pontos betartásával — a közigazgatási bizottságnál panaszszal éljenek s megokolt esetekben kérik a közigazgatási bizottságtól egyttal a sérelmes határozatok végrehajtásának előzetes megtiltását.

Ezzel kapcsolatban a szóban lévő jogosultakat külön is figyelemztesse egyes törvényszerű formaságokra, melyek ismerete és betartása nélkül nem állana módjukban az ügyek vitelében és érdekeik megvédesében eredményesen közreműködni és a kellő ellenőrzést gyakorolni.

Nevezetesen:

1. Minden gyűlés napja a tárgyalás alá kerülő ügyek kitüntetésével legalább 15 nappal előre kihirdetés útján közhírré teendő.

A közhírré tételt illetőleg azonban az ügyviteli szabályzatok rendszerint úgy intézkednek, hogy a közös birtokosság elnöke csak a távollakó jogosultakat köteles a gyűlés idejéről, helyéről és tárgysorozatáról, valamint a járulék és közös munka kivetéséről írásban értesíteni, míg a helybenlakó jogosultak mindezekről szóval, vagy házról-házra járással, vagy a hirdetmény kifüggesztésével értesíttetnek.

A távollakó jogosultak tehát az írásbeli értesítést követelhetik,

a helybenlakó jogosultaknak ellenben a községben szokásos hirdetésekkel figyelemmel kell kísérniök, hogy a kellő értesüléseket megszerezzék.

2. A szabályzatok értelmében az önképviselőre jogosított birtoktársak személyesen, vagy meghatalmazottak által — a jogi személyek, törvényes képviselőik, vagy ezek meghatalmazottai által — a gyámság és gondnokság alatt állók pedig gyámjaik, gondnokaik, vagy ezek meghatalmazottai által gyakorolják a gyűlésen jogaikat.

A meghatalmazottak megbízóleveleinek érvényességéhez a meghatalmazó aláírásán kívül még két tanu aláírása is szükséges.

A jogosultaknak tehát szigorúan ehhez a rendelkezéshez kell alkalmazkodniok s amennyiben őket valamelyik gyűlésen való megjelenésben valamely elháríthatatlan fontos ok gátolná, meghatalmazottaiknak megbízóleveleit szigorúan a szabályzat előbb említett követelménye szerint kell kiállítaniok.

3. A jogosultaknak tudniok kell, hogy a gyűlés hatásköre a közös ingatlan állagának elidegenítésére, egyénenként való felosztására és megterhelésére nem terjed ki (1898 : XIX. t.-cz. 30. §-a).

4. Rendkívüli gyűlés összehívását a jogosultak is követelhetik, de az elnök az erre vonatkozó kérelmet csak akkor köteles teljesíteni, ha a kérelem az ok bejelentésével az összes jogosultak fejenként számított $\frac{1}{10}$ -ed része által írásban terjesztetik elő (1898 : XIX. t.-cz. 27).

5. A jogosult közös birtokosoknak is jogában áll valamely ügynek a tárgysorozatába való felvételét kérni, de az ilyen kérelmet az elnök csak akkor köteles teljesíteni, ha azt legalább az ügyviteli szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő közös birtokos a tárgysorozat kihirdetése előtt írásban terjeszti elő.

A gyűlés tárgysorozatába fel nem vett indítványok csak akkor tárgyalhatók, ha azok a gyűlésen legalább az ügyviteli szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő közös birtokos által terjesztetnek elő, kivéve az olyan indítványokat, amelyek a jóváhagyott erdőgazdasági ügyviteli szabályzat módosítására vagy hatályon kívül helyezésére, az érvényben levő erdőgazdasági terv megváltoztatására vonatkoznak, vagy amelyek elfogadása esetében a közös birtokosságot vagy a jogosultakat költséggel

terhelhetik, avagy a természetben gyakorolható használatok kiterjesztését, vagy korlátozását vonhatják maguk után. Ezek az indítványok — ha legalább az ügyviteli szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő jogosultak által támogattnak — a következő gyűlés tárgysorozatába veendők fel.

6. A birtokosság elnöke az egyszerű szavazást és a névszerinti szavazást a gyűlés folyamán akkor köteles elrendelni, ha az egyszerű szavazásra vonatkozó indítványt, illetőleg a névszerinti szavazásra vonatkozó írásbeli kérelmet legalább a szabályzatban idevonatkozólag megállapított szavazatszámot képviselő jogosultak támogatják, illetőleg terjesztik elő.

7. Fontosabb esetekben a gyűlésen jelenlevő közös birtokosoknak fejenként számított $\frac{1}{4}$ -ed része a határozat hozatalának felfüggesztését kívánhatja és a gyűlés vezetésére kivételesen hatósági kiküldöttet kérhet (1898 : XIX. t.-cz. 28. §).

8. Amennyiben nagyobb kiterjedésű erdőbirtokoknál az ügyviteli szabályzat az erdei termékekre vonatkozó árszabálynak elkészítését rendeli, ez az árszabály évről-évre megállapítandó.

9. Amennyiben a jogosultak kívánatosnak tartanak, hogy a faeladásokra vonatkozó árverési és szerződési feltételek s ezek kihirdetésének módja hatósági kiküldött jelenlétében állapíttassék meg, az erre irányuló kérelmet az összes jogosultak fejenként számított $\frac{1}{4}$ részének kell előterjeszteni (1898 : XIX. t.-cz. 37. §).

Az árverés napja és feltételei legalább 15 nappal előre kihirdetendők (1898 ; XIX. t.-cz. 37. §).

10. A végrehajtó közegek választásának 3 évről 3 évre kell megtörténni.

A birtokosság elnöke és a többi végrehajtó közegei ellen irányuló panaszok rendszerint a birtokosság elnökénél nyújtandók be, ezek a panaszok azonban a kezelő m. kir. járási erdőgondnokságnál, a m. kir. erdőhivatalnál vagy a közigazgatási erdészeti bizottságnál is előterjeszthetők.

A miniszter helyett:

Jakabffy s. k.

államtitkár:

✂ ✂ ✂

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1912. évi december hóban.

A rövidítések magyarázata :

Az ákáczia monografiája	--- --- = Am.	Fából készült czukor és alkohol	--- = Fcza
Alapítványi kamat	--- --- = ak.	Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	--- = H. F.
Alapítványi tőketörlesztés	--- --- = att.	Hirdetési díj az E. L.	--- --- = hd.
Áltiszti segélyalap	--- --- = Asa.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	--- --- = Ehd.
Átutó bevétel	--- --- = áb.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	--- --- = ik.
Báró Bánffy D. alapítvány	--- --- = B.Ba.	Kedvezményes lapdíj	--- --- = kld.
Bedő Albert alapítvány	--- --- = B.Aa.	Kézpénzalapítvány	--- --- = k. a.
Bükkütifa romlása stb.	--- --- = Btr.	Külföldi fanemek tenyésztése	--- --- = Kft.
Egyéb bevétel	--- --- = Egy.	Lakbér	--- --- = lb.
Erdői facsemeték nevelése	--- --- = Ecs.	Lapdíj (Erd. Lapok)	--- --- = ld.
Erdészeti Géptan	--- --- = Egt.	Legelő-erdők berendezése	--- --- = M. L.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	--- --- = EL.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	--- --- = EOT.
Erdészeti Növénytan II. rész	--- --- = Nvt. II.	Népszerű növénytan	--- --- = N. Nvt
Erdészeti Nyereségszámítástan	--- --- = Enyt.	Perköltség	--- --- = Prk.
Erdészeti rendeletek tára	--- --- = Ert.	Postaköltség	--- --- = pk.
Erdészeti zsebnaptár	--- --- = Npt.	Rendkívüli bevétel	--- --- = rb.
„Erdő” című lap	--- --- = Eld.	Rendszeres növénytan I. R.	--- --- = Rnt. I.
Erdőbecsléstan II. kiadás	--- --- = Ebt	Szállaló Erdők Berendezése	--- --- = Szeb.
Erdőértékszámítástan II. kiadás	--- --- = Ét.	Tagsági díj	--- --- = td.
Erdőőr	--- --- = Eő.	Tangens-táblázatok	--- --- = Tt.
Erdőrendezéstan (Bel.)	--- --- = Rz.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	--- --- = TLa.
Erdőrendezéstan (Fekete)	--- --- = Rzf.	Titkári nyugdíjalap	--- --- = t. ny. a
Erszébet királyné alapítvány	--- --- = E. a.	Tölgy és Tenyésztése	--- --- = Töt.
Értékpapírok kamatai	--- --- = Fk.	Vadászati ismeretek kézikönyve	--- --- = Vik.
Értekezések az erdőrendezés köréből	--- --- = Ee.	Wagner Károly alapítvány	--- --- = WKa.

Arz Károly td. 10.—. Asbóth Mihály td. 16.—. Gróf Andrassy Sándor hd. 19.15. Apátsági korm. Nagypapornak ld. 8.—. Apáti Vilmos npt. 2.—, pk. —.45. Ambrus Lajos td. 16.—. Ábrahám Balázs npt. 2.—, pk. —.45. Antony Gyula td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.20. Bund Károly tnya. 26.—. Boros Mór td. 10.—. Blockner I. hd. 24.—. Berez János td. 16.—. Özv. Boksay Gusztávné ak. 15.—. Buzna Béla td. 16.—. Besztercei erdőig. hd. 15.15. Besztercebányai püsp. urad. td. 16.—. Barcza Sándor hd. 4.45. Blattny Tibor td. 16.—. Barthos Gyula td. 16.—. Bíró Zoltán td. 16.—. Bokor Róbert att. 20.—. Bartha Ábel td. 16.—. Bakkay József td. 16.—. Boitner Gyula td. 16.—. Budapest főváros ak. 12.—. Bóna Endre td. 4.—. Brezróbánya város Lopusny Kornél helyett att. 220.—, ak. 32.60. Balogh György Eő. 6.—, npt. 2.—, pk. —.55. Besztercebányai erdőig. Ert. 19.90. pk. —.48. Bársony József npt. 4.—, pk. —.55. Baiersdorf Nándor td. 16.—. Bronda János npt. 3. Czeiszberger Ernő td. 16.—. Csikszentkirály község hd. 23.95. Czillinger János td. 16.—. Csik Gyula npt. 6.—, pk. —.45. Coburg hgi erdőig. ld. 16.—. Diener János Eő. 6.—, pk. —.55. Divényi urad. hd. 13.75. Deák Géza npt. 10.—. Özv. Domonkos Sándorné att. 20.—. Dedeán Illés npt. 3.—. Draskovich József td. 16.—. Dianovszky Pál ak. 16.—. Dezsényi Jenő td. 16.—. Dochnal József lb. 300.—. Ifj. Erős Rezső td. 16.—. Ernyey Károly td. 16.—. Érsek Árpád td. 4.—. Esztergomi erdőhiv. hd. 24.35. Az Erdő cz. lapra 114.80. Földhitelezeték ék. 799.—. Fehér János hd. 15.25. Füredi Ede npt. 2.—, pk. —.45. Fillinger Jenő ld. 8.—. Freudt József Rz. 6.—, npt. 2.—, Vik. 9.—, pk. —.72, áb. 10. Fogassy Gyula td. 12.—. Fekete Zoltán td. 16.—. Földmiv.

m'n. hd. 79.60. ld. 28.60. Faulk Henrik npt. 3.—, pk. —45. Firkas Adolf td. 16.—. Ferenczi Ede td. 16.—. Gálffy Gábor ld. 1.60. Gödöllői erdőh'v. 1.d. 24.85. Gyártó Marcell hd. 35.—. Gunesch Gottfried td. 16.—. Greisiger Márton npt. 2.—, pk. —45. Huszágh Adolf npt. 2.—. Özv. Huszár Józsefné ak. 26.—. Özv. Hajdu Józsefné att. 20.—, ak. 5.—. Hors János td. 16.—. Héjas Kálmán td. 48.—. Hayden Gyula td. 16.—. Hinfner György td. 16.—. Halmi László td. 10.—. Gróf Hadik-Barkóczy urad. hd. 26.95. István János Eő. 6.—, pk. —55. Iftsits József td. 16.—. Özv. Jenőffy Jenőné att. 40.—. Jankó Sándor td. 16.—. Jausz Sándor td. 16.—. Joki S. hd. 16.—. Jntzedy Géza td. 16.—. Katona István td. 16.—. Kronberger Mór hd. 4.—. Kraft József td. 16.—. Kupan József npt. 2.—, pk. —45. Kassa Oderbergi vasut hd. 86.35. Kövessy Antal td. 16.—. Kaszás János npt. 2.—, pk. —45. Özv. Kremnitzky Aladárné att. 20.—, ak. 11.—. Özv. Kern Györgyné att. 20.—, ak. 15.—. Özv. Krausz Gézáné att. 20.—, ak. 8.—. Koreny Gyula td. 16.—. Kovács Aladár att. 5.—. Krippel Mórncz npt. 8.—, pk. —72. Kutasi Béla npt. 2.—, pk. —45. Kallivoda Andor td. 4.—. Kolozs József td. 16.—. Keiner Rezső td. 12.—. Kardos Vendel npt. 3.—, pk. —45. Kellner Gerhard npt. 3.—, pk. —45. Kovács János npt. 2.—, pk. —20. Libohorszky József tnya. 3.75. Lehoczky János lb. 60.— és lb. 60.—. Ludmann Miksa td. 50.78. Leber Antal npt. 4.—, pk. —45. Láposbányai v. urb. hd. 23.95. Lányi Aladár npt. 2.—, pk. —45. Lagler Gyula td. 2.—. Lipcsey László td. 6.—. Lattyák Sándor td. 40.—. Lencsés Ambrus td. 16.—. Lőcse város ak. 10.—. Murakőzy János ak. 16.—. Masztics Ádám td. 16.—. Markocsány Ferencz td. 16.—. Muzsnay Géza td. 16.—. Majerszky István td. 15.—. Maier Béla td. 16.—. Müller Ármin hd. 37.50. Mazur János npt. 2.—, pk. —45. Morovicsi erdőgond. npt. 4.—. Müller Ferencz npt. 3.—, pk. —45. Melcsiczky Sándor td. 16.—. Maurer Antal td. 16.—. Magyar Leszámitolóbank ik. 940.90. Navratil Gyula td. 8.—. Neuhö er & Sohn hd. 10.50. Nagy Károly főerdőtan. td. 16.—. Nadhera Ferencz td. 16.—. Orbán Dénes hd. 26.95. Ormay Gyula att. 60.—. Osterlamm Ernő td. 15.—. Országos Kaszinó ld. 14.40. Persián Iván lb. 54.— és lb. 53.—. Pinca Péter npt. 3.—, pk. —45. Pál István Eő. 6.—, pk. —55. Pátria Envt. 6.—, Ert. 4.50. Özv. Pukics Antalné att. 20.—, ak. 2.—. Pap Sándor Péter td. 8.—. Puchreiner Henrik td. 32.—. Papp Gusztáv ak. 16.—. Pánczél Ottó npt. 2.—, pk. —45. Papp István td. 16.—. Puskás Jenő npt. 2.—, pk. —45. Radonics Vazul td. 124.60. Báró Radvánszky Antal td. 16.—. Rényi K. Eő. 6.—. Özv. Rózsay Rezsőné att. 10.—, ak. 18.—. Rózsahegy város hd. 14.95. Róth Gyula td. 11.—. Ressel István td. 16.—. Reisinger Rezső ld. hd. 12.—. Rónay Antal npt. 2.—. Rakusán Károly td. 16.—. Szuchevich Sándor Eő. 6.—, pk. —55. Szenes József td. 16.—. Sallak János td. 16.—. Sipka Tamás Eő. 6.—, pk. —55. Sáska hgi erdőgond. npt. 2.—, pk. —45. Simonffy Gyula td. 48.—. Szárhegy község hd. 183.95. Süteő Oszkár td. 16.—. Szálka Albert td. 16.—. Szmik Gábor td. 16.—. Sörfőző József Eő. 6.—, pk. —55. Szászszentgyörgy község hd. 43.45. Selymessy Ferencz td. 16.—. Sóska Gyula npt. 2.—, pk. —45. Spielhaupter György td. 16.—. Szabó Endre td. 16.—. Selmecci főiskola hd. 29.33. Szorkovszky Libor td. 16.—. Ifj. Szabó András hd. 23.35. Schmidt Ferencz (S. B.) td. 16.—. Sztehló Gyula td. 16.—. Szunyogszék község att. 50.—. Teschner & Cn'e hd. 90.—. Tenkei

főszolgabíró hd. 50.50. Toperczer Oszkár td. 10.—. Tumri Antal npt. 3.—, pk. 45.—. Tomasovszky Imre td. 26.—. Timók János td. 16.—. Tótsóvári erdőhiv. hd. 51.90. Trauer Gyula att. 240.—. Takács Ferencz td. 16.—. Török Sándor td. 16.—. Téglás Károly td. 16.—. Térfi Béla td. 32.—. Dr. Tuzson János td. 16.—, Wka. 8.—. Tiszolcz község hd. 28.45. Tótsóvári erdőhiv. ld. 272.—. Terray Gyula td. 16.—, npt. 2.—, pk. —45. Virágh József hd. 26.95. Varga János td. 16.—. Vaitzik Gyula td. 16.—, npt. 2.—, pk. —40. Velancsics István td. 17.55, npt. 2.—, pk. —45. Vuk Gyula Ba. 100.—. Vinkovczei főerdőhiv. ld. 160.—. Várjon Géza td. 6.—. Wolframm Sándor npt. 2.—, pk. —45. Witting Emil npt. 12.—, pk. —72. Özv. Wenk Ferenczné td. 16.—. Ifj. Wirner Sándor ld. 8.—. Wagner Sándor td. 16.—. Gróf Waldeck György td. 16.—. Winter Gusztáv npt. 2.—, pk. —45. Gróf Zichy Ödön urad. Eő. 6.—, pk. —12. Zsemlicska Károly npt. 3.—, pk. —45.

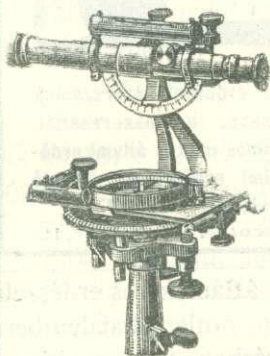
Az „Erdészeti Lapok“ 1913. évi II. füzetének
HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért
a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjzabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

**Aranyérem, párisi
világkiállítás 1900.**

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei-busszólákat

optikai távolságmérővel $C = 100$,

mérőasztalokat és távesőves vonalzókat, valamint mindennemű mérőeszközt készít a legjobb kivitel és legpontosabb rektifikáció biztosítása mellett

NEUHÖFER ÉS FIA

es. és kir. udvari műszerészek

BÉCS, V. Hartmann-gasse 5.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Minden közhasználatu műszer állandóan készletben van. Javítások és átalakítások — akkor is, ha a műszerek nem a mi gyárunkból származnak — legjobban és leggyorsabban eszközöltetnek. — Szállítás kívánatra magyar czerégek útján is lehetséges. (I. XII. 1)

Borsiczky Ottó

erdőmérnöki irodája

Budapest, V., Honvéd-u. 14/c., III/14. Telefon: 166—00.

Elvállal mindenféle szakba vágó munkát, birtokok adás-vételét, faeladásokat, vadászterületeket, élő és lőtt vad eladását közvetíti.

(3. XXIV. 2.)

FÖRSTER-KREIDE

MÜLLER ÁRMÍN
 vas- és fém-tömegeszközök gyára,
 erdészeti mérő- és jelzőeszközök

BUDAPEST, VI., CSÁNGÓ-UTCZA 3/a.

TELEFON 137-57.

Magy. kir. postatakarékpénztár-számla 26566.
 Cheque-számla a Központi Kereskedelmi és
 Iparbanknál.

KÜLÖNLEGESSÉG:
 szab. „Herkules“ vaskapcsok, talp-
 fák és egyéb fák repedése ellen.

**Az egyetlen hazai ilyenmű vá lalat, hol mindennemű erdészeti szerszámok
 jutányos árakon központosítva vannak. Nincsen zavar a beszerzésnél,
 gyors és pontos kiszolgálás, versenyárak. — Számos m. kir. állami erdő-
 hivatal, járási erdőgondnokságok, városi és uradalmi erdőhivatal állandó
 szállítója. Tömeges elismerőlevél vevőktől.**

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (2. XXIV. 14.)

Erdőmérnökgyakornokl vagy erdészi állást keres erdészeti főiskolát végzett, több évi gyakorlatl bíró nőtlen fiatalember. A magyar és német nyelvet szóban és írásban teljesen bírja; vadászatban s erdészetben jártas. Levelek „*Megbízható*“ jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. (4. II. 2.)

Pályázati hirdetés erdőaltiszti állásokra. 98557/1912/F. M. I/A/1. sz. — A törvényhozástól nyert engedély alapján a kopár, futóhomokos és vizmosásos helyek gazdasági állapotának megjavítását célzó munkálatok sikeres végrehajtása érdekében a *trencsényi m. kir. állami erdőhivatalhoz* Trencsén vármegyébe 1, a *balassagyarmati m. kir. állami erdőhivatalhoz* Heves vármegyébe 1, a *rimaszombati m. kir. állami erdőhivatalhoz* Borsod és Gömör-

Kis-Hont vármegyékbe 1—1, a *lőcsei m. kir. állami erdőhivatalhoz* Szepes vármegyébe 1, az *eperjesi m. kir. állami erdőhivatalhoz* Abauj-Torna vármegyébe 1, a *nagykárolyi m. kir. állami erdőhivatalhoz* Szabolcs vármegyébe 1, a *nagyváradi m. kir. állami erdőhivatalhoz* Bihar vármegyébe 1, a *zilahi m. kir. állami erdőhivatalhoz* Szilágy vármegyébe 1, a *dési m. kir. állami erdőhivatalhoz* Szolnok-Doboka vármegyébe 1, a *besztercei m. kir. állami erdőhivatalhoz* Beszterce-Naszód vármegyébe 1, a *kolozsvári m. kir. állami erdőhivatalhoz* Kolozs vármegyébe 3, a *marosvásárhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz* Maros-Torda vármegyébe 2, a *székelyudvarhelyi m. kir. állami erdőhivatalhoz* Udvarhely vármegyébe 2, a *nagyenyedi m. kir. állami erdőhivatalhoz* Alsó-Fehér vármegyébe 1, a *nagyszebeni m. kir. állami erdőhivatalhoz* Szeben vármegyébe 2, a *dicsőszentmártoni m. kir. állami erdőhivatalhoz* Kis-Küküllő vármegyébe 1, a *tordai m. kir. állami erdőhivatalhoz* Torda-Aranyos vármegyébe 4, az *aradi m. kir. állami erdőhivatalhoz* Arad vármegyébe 2, a *dévai m. kir. állami erdőhivatalhoz* Hunyad vármegyébe 6, végül a *temesvári m. kir. állami erdőhivatalhoz* Krassó-Szörény vármegyébe 4 erdőaltiszti állás rendszeresítettén, ezeknek betöltésére nyilvános pályázat hirdettetik.

Ezen állások betöltésére csak olyan egyének pályázhatnak, kik az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülírt törvényes szak-képzettséggel bírnak és a 35-ik életévüket még be nem töltötték; az állami erdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánó összes pályázók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal; életkorukat anyakönyvi kivonattal; illetékességüket és erkölcsi magaviseletüket mostani tartózkodási helyük községi előjáróságának bizonyítványával; eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismereteiket és katonai kötelezettségük mikénti teljesítését megfelelő bizonyítványokkal igazolni tartoznak.

A pályázók közül előnyben fognak részesülni azok, kik a fenti kellékeken kívül okmányokkal igazolni tudják azt, hogy az erdőművelésen kívül a csemetekerti munkálatokban, a térképfelolvasásban, térképrajzolásban és a kisebb műszaki munkálatok teljesítésében némi gyakorlattal rendelkeznek.

Az ily módon felszerelt és sajátkezüleg irt pályázati kérvényt 1913. évi január hó 20-ig ahhoz a m. kir. állami erdőhivatalhoz kell benyújtani, melynek körletébe a folyamodó magát felvétetni óhajtja; de megjegyeztetik, hogy a pályázók az egyes m. kir. állami erdőhivatalok kerületeibe a szolgálat érdekeinek megfelelőleg fognak beosztatni.

A kinevezendő erdőaltisztek kizárólag egy évi próbaidőre, ideiglenes minőségű II. osztályu altisztekké fognak kineveztetni 600 K fizetés, 100 K személyi pótlék, a törvényszerű lakáspénz és az egyéb rendszeresített illetmények élvezete mellett, véglegesítésük pedig alkalmazhatóságukhoz képest és egy évi próbaszolgálat után történik meg.

Budapest, 1912. évi december hó 24-én.

(5)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Feladasi hirdetmény. 3567/1912. szám. — A román bánáti vagyonszomszég zárt írásbeli versenytárgyalás útján eladja a Galacs község határában fekvő és legelőerdőnek való berendezés indokából 633:68 kat. holdon kihasználásra előirt 48.698 m^3 bükkfatömeget, valamint ugyancsak Galacs község határában fekvő és 1925-ik év végéig üzemtervileg kihasználásra előirt további 1030:90 kat. hold félfordulósziaki vágásterületen levő mintegy 33.000 m^3 bükkhaszon- és 187.000 m^3 bükküzifatömeget.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy zárt írásbeli ajánlatukat, melyben a 633:68 kat. holdnyi legelőerdőben kihasználendő *bükkműfára tömörköbméterenként, bükküzifára ürköbméterenként*, ellenben az 1030:90 kat. holdnyi vágásterület *összes fatömegére egy összegben megajánlott* tőár betűkkel és számokkal kétséget kizáró módon lesz kiirandó, — *legkésőbb 1913 február 26-án délelőtt 10 óráig* a vagyonszomszég erdőhivatalánál Karánsebesen annál is inkább nyujtsák be, mivel elkésett, éppen ugy mint távirati uton vagy bánatpénz nélkül benyujtott ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatokhoz 40.000 K bánatpénz csatolandó.

A részletes eladási feltételek alulirott hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Karánsebes, 1912-ik év december hó 30 án.

(6)

A román bánáti vagyonszomszég erdőhivatala.

Termelt tölgyhaszonfoglalás. 3406/1912. sz. — A visegrádi m. kir. erdőgondnokságnál termelt és a dunaparti rakodóra kihozott 698·19 m³ kéreggel közepén mért tölgyhaszonfa 18 eladási csoportra megosztva zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok, melyek az egyes csoportokra külön-külön, vagy az összes famennyiségre is vonatkozhatnak, 1913. évi január hó 30-án déli 12 óráig nyújtandók be Gödöllőn a m. kir. erdőhivatalnál és a reakövetkező nap délelőtt 11 órakor a visegrádi erdőgondnokság irodájában fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési feltételek, a faanyagok, kikiáltási árak és a bánatpénz részletes kimutatása a gödöllői m. kir. erdőhivatalnál és a visegrádi m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető, a részletes feltételek, ajánlati űrlap és boríték a gödöllői m. kir. erdőhivatalnál szerezhető meg.

Gödöllő, 1912. évi december hó 30-án.

(7)

Magy. kir. erdőhivatal.

Uradalmi erdőellenőr. Felsőmagyarországi nagykiterjedésű hitbizományi uradalomnál egy fakihasznelás és értékesítésben teljes jártassággal bíró erdőtiszt állandó, jól dotált alkalmazást talál. Akadémiai műveltségű, magyar, német és tót nyelvet beszélő egyén előnyben részesül. Belépés mielőbb. Ajánlatokban kitüntetendők: 1. A kvalifikációt feltüntetendő okmányok másolatai. 2. Eddigi működési bizonyítvány másolatok. 3. Családi állapot. 4. Fizetési igények, nyelvismeret, belépési időpont és mellékelendő lehetőleg egy fénykép. Ajánlatok „Erdőellenőr 3000” czim alatt *Blockner J.* hirdetőirodájában, IV., Semmelweis-utca 4. küldendők. (9)

Árverési hirdetmény. 30.052/1912. kig.sz. — Zenta város tanácsa részéről közhírré tételik, hogy a nagybátkai erdőben lévő 1—8603 folyószámmal ellátott, ipari célra alkalmasnak jelzett nyár- és fűzfák talpon állva Zenta város tanácstermében 1913. évi január hó 21-én d. e. 9 órakor zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fognak adatni.

Az árverési feltételek kívánatra a venni szándékozóknek 45 fill. postabélyeg előleges beküldése ellenében meg fognak küldetni.

A 24.286/kig. 1912. sz. árverési feltételek 1. pontjában kikötött 10°/_o becsérték fejében a zárt írásbeli ajánlatokhoz 2000 korona csatolandó akár készpénzben, akár óvadékképes értékpapirokban, mely készpénz az erdőhivatal által megállapítandó becsérték 10°/_o-ára az árverés napjától számított 10 nap alatt kiegészítendő lesz.

Zenta város tanácsának 1913. évi január hó 4. napján tartott üléséből.

(11)

Szárich
polgármester.

ERDEI FACSEMETE

== 1913. évi tavaszi szállításra. ==

800.000	drb	2	éves luczfenyő	<i>Picea excelsa</i> ,	magonez
700.000	"	3	"	"	"
700.000	"	2	erdei fenyő,	<i>Pinus silvestris</i> ,	magonez
700.000	"	2	feketefenyő,	<i>Pinus austriaca</i> ,	magonez
50.000	"	3	"	"	"
80.000	"	3	douglasfenyő,	<i>Pseudotsuga douglasi</i>	magonez
4.000	"	2	kékfenyő,	<i>Picea pungens glauca</i> ,	magonez
6.000	"	3	jegenyefenyő,	<i>Abies pectinata</i> ,	magonez
2.000	"	2	vörösfenyő,	<i>Larix europaea</i>	"
1.000	"	2	"	<i>leptolepis</i>	"
400.000	"	1	kocsánytalan tölgy	<i>Quercus sessiliflora</i>	magonez
400.000	"	2	"	"	"
600.000	"	1	kocsányos tölgy,	<i>Quercus pedunculata</i>	"
400.000	"	2	"	"	"
200.000	"	2	kőris	<i>Fraxinus americana alba</i> ,	magonez
40.000	"	2	"	<i>ornus</i> ,	"
40.000	"	3	"	"	"
30.000	"	2	"	<i>excelsior</i>	"
50.000	"	2	szil,	<i>Ulmus campestris</i>	magonez
1,100.000	"	1	ákác,	<i>Robinia pseudoacacia</i>	"
35.000	"	1	gledicsia,	<i>Gleditschia triacanthos</i>	magonez

Továbbá: fekete dió, fehér és vörös éger magonez.

A csemeték minősége elsőrendű.

Árjegyzéket kívánatra küld:

Junghans E. erdőgondnoksága,
Lankás (Lunkasprrie), posta Bihardobrozd (Dobrest)
Bihar megye.

(10. VII. 1.)

Fenyőfaeladási hirdetemény. A havasmezői-oroszkői volt urbéresbirtokosság Havasmezőn (Máramaros) a községházánál 1913. évi február 11-én d. e. 10 órakor megtartandó és zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja tulajdonát tevő erdőségekből ez év tavaszán szél által kidöntött, azóta lekérgezett és a vontató utak mellé felmáglyázott 1772 drb. összesen 1522 m^3 lucz- és részben jegenyefenyőfa készletét és pedig vagy egészben, vagy pedig Kornácz, Hlublyák és Tiszovecz völgyekben levő részleteket külön-külön.

Kikiáltási ár és egyszersmind hivatalosan megállapított becstérték 12.710 korona (tizenkettőezerhétvázszázötven) korona.

Bánatpénz 5⁰/₁₀₀. Távirati feltételek és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes árverési és szerződési feltételek Nyisztor János havasmezői lakos urbéreselnöknél és a felsővissói m. kir. járási erdőgondnokságnál betekintheők.

Havasmezőn, 1912. évi december hó 30-án.

(12)

Nyisztor János
urbéres elnök.

Fenyőfaeladási hirdetemény. A majszini közbirtokosság a 39724/1911. sz. F. M. r. alapján az 1813. évi február hó 5-én d. e. 9 órakor Majszinban, a községházánál tartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a majszini határban „Valea Bouluj“ dülőben fekvő 54-6 kat. hold. erdőségben lévő 2053 drb. fenyőfatörzset, mely a hivatalos becslés szerint 2425 m^3 fenyő-tutajfát tartalmaz.

Becstérték és kikiáltási ár 18.500 korona, amelyen alól a fa-készlet el nem adatik.

Kellően felszerelt s az árverés megkezdése előtt benyújtott zárt írásbeli ajánlatok is elfogadtatnak. Feltételes-, utó- és távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes árverési és szerződési feltételek, valamint a becslési adatok Majszin község elöljáróságánál, továbbá a máramaros-szigeti m. kir. áll. erdőhivatalnál és a felsővissói m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Majszin, 1913. évi január hó 1-én.

Kormács Gyula
községi jegyző.

(13)

Tomojaga Demeter
községi bíró.

Pályázati hirdetés. A „Rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság“ erdőbirtokainál egy segéderdőmérnöki állás betöltendő. A *nyugdíj-jogosultsággal* egybekötött segéderdőmérnöki állás a következő javadalmazással jár: Évi *kezdő* fizetés: 2200 korona, szabályszerű jutalék, egyelőre garzon lakás, 15 ürméter tűzifa házhoz szállítva, külső szolgálatnál a szabályszerű napidíj, illetőleg működési pótlék fölszámítása.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy a selmeczbányai erdészeti főiskola bevégzését, az államvizsga letételét igazoló bizonyítványokkal fölszerelt kérvényeiket, melyben életkoruk, ép, erős testalkatuk, katonakötelezettségi viszonyuk és eddigi alkalmaztatásuk hiteles okmányokkal igazolandók, folyó évi február hó 10-ikéig a „Rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság műszaki igazgatóságá“-hoz intézve, aluliroft erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Előnyben részesülnek, kik erdőrendezési munkálatokkal foglalkoztak, illetőleg erről gyakorlatot tudnak fölmutatni. Az állás f. évi márczius hóban elfoglalandó.

Rimabrézó (Gömör m.), 1913. évi január hó 4-én.

A „*Rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság*“
(14. II. 1.) *erdőhivatala.*

Kőriscsemete eladó 30.000 darab Esterházy Béla gróf ur erdőjében Galántán (Pozsony megyében), 1—4 méterig ezer darab 40 koronától 50 koronáig. (15. III. 1.)

Tölgy- és bükkfaeladási hirdetés. A Zemplén vármegye varannói szolgabírói járáshoz tartozó Vehécz község volt urbéresei

1913. évi január hó 30-án, délelőtt $1\frac{1}{2}$ órakor Vehécz községben, a községi bíró házánál, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladják:

a földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 114450/1911. számú rendeletével jóváhagyott rendszeres gazdasági üzemtervben az 1912., 1913, és 1914. évekre előírt 27·8 kat. hold erdőterületen a 4-ik osztágban levő 1400 drb tölgyfát és a 7-ik osztágban levő 2907 m^3 bükkfát,

Ezen erdő Vehécz község határán, a varannói vasuti állomástól 8 kilométerre, a Kassára vezető országút közelében terül el.

A tölgyfa és bükkfa egészen különálló erdőrészekben vannak s külön adatnak el; de a kettőre együttes ajánlat is adható.

Az 1400 tölgyfa fatömege = $915 \cdot 2 \text{ m}^3$.

Kikiáltási ára 6157 korona 50 fillér; bánatpénz 615 korona.

A 170 kat. holdon elterülő bükkös összes fatömege = 2907 m^3 .

Kikiáltási ára 7268 korona; bánatpénz 730 korona.

Árverési feltételek a varannói m. kir. járási erdőgondnokságnál és Vehécz község birójánál tekinthetők meg.

Zárt írásbeli ajánlatok — a szóbeli árverés megkezdéséig — Berkovics Mór urbéres elnökhöz adandók be.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

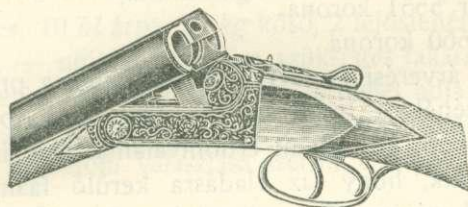
Vehécz, 1913. évi január hó 5-én.

Berkovics Mór
elnök.

(16)

Vadász- és sportfegyvereket,

flóbert- és szalonfegyvereket, önműködő pisztolyokat, revolvereket szállít elismert legjobb minőségben

az Első Ferlachi Fegyvergyártársaság

Wernig Péter társ. korlátolt felelősséggel, **Ferlach, Karintia.**

Javítások legolegsebben és gyorsan eszközöltetnek.

(18. IV. 1)

Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

Faeladás. 286133/1912/IV/4. szám. — A boszniai és hercegovinai országos kormány a konjic-i járásban fekvő Crna gora Slatinica—Račica és Grušća—Rakitnica nevezetű területen levő körülbelül 285.000 *tm*. I. és II. osztályu jegenye- és erdeifenyő hasznófát, továbbá 155.000 *tm* haszon- és tüzi bükkfát tövön versenytárgyalás útján eladja.

Az egy koronás boszniai bélyeggel és 4600 (négyezerhat-száz) korona bánatpénzzel ellátott, lepecsételt írásbeli ajánlatok, melyek csak az eladásra kiírt egész famennyiségre vonatkozhatnak, legkésőbb 1913. évi február hó 14-én délelőtt 11 óráig az országos kormánynál nyújtandók be.

Az erre vonatkozó részletes hirdetmény, az ajánlati minta, valamint a versenytárgyalási feltételek az országos kormány erdőgazdasági osztályánál Sarajevóban megtekinthetők, hol kívánatra szóbeli tájékoztatások is adatnak.

Sarajevó, 1912. évi december hó 28-án.

(17. II. 1.)

Faeladási hirdetmény. Hunyad vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 1911. évi 4921. sz. határozatában foglalt engedély alapján közhírré teszem, hogy a prevalényi (Hunyad megye, körösbányai járás) volt urbéresek erdejéből 200 drb. 39—120 *cm* mellmagassági átmérővel bíró tölgyfa 1913. évi február hó 4-én délután 3 órakor Alvácán a körjegyzőség hivatalos helyiségében szó- és írásbeli zárt ajánlati árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 5551 korona.

Bánatpénz 560 korona.

A részletes árverési és szerződési feltételek a prevalényi volt urbéresek elnökénél, a brádi m. kir. járási erdőgondnokságnál, valamint a dévai m. kir. állami erdőhivatalnál betekintheők.

Megjegyeztetik, hogy az eladásra kerülő faanyag Alvácza vasuti állomástól mintegy 7 *km* távolságra fekszik.

Prevalény, 1912. évi december hó 1-én.

(19)

A volt urbéresek elnöke.

Fenyőfaeladási hirde' mény. A felsőközépvisei közbirtokosság Felsővisón a községházánál 1913 február hó 9-én d. e. 11 órakor tartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli

árverésen eladja a tulajdonát képező Valea Pesty erdőrészben a folyó évben szél által ledöntött, lekérgezett, lecsucszott és kiforgatott és az erdőben fekvő 1044 darab, mintegy 1171 m^3 -t tevő jegenye-, részben luczfenyőfatörzset.

Kikiáltási ár mint hivatalosan megállapított becsérték 5500 (ötezeröttszáz) korona.

Bánatpénz 550 korona.

Távirati feltételek és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes árverési és szerződési feltételek Mán László felsővisói jegyzőnél és a felsővisói m. kir. járási erdőgondnokságnál betekinthesők.

Felsővisó, 1913. évi január hó 7-én.

(20)

Mán Lajos
kb. elnök.

Pályázati hirdetés. A szatmári püspökség bükkzsérczi erdőhivatalánál betöltendő egy főerdőori s három erdőori állás.

A főerdőr évi járandósága 600 K készpénz, — mely érdemes szolgálat esetén 1200 K-ig emelkedhetik — 12 *hl* buza, 12 *hl* kétszeres, 12 *hl* árpa, 32 *ürm* dorongfa, 2 fejőstehén s 2 gulyabeli növendékmarha tartása, 2 kocza, s 10 süldőnek legelő, 1200 □-öl tengeriföld, természetbeni lakás.

Az erdőörök évi járandósága 200 K készpénz, 8 *hl* buza, 16 *hl* kétszeres, 10 *hl* árpa, 32 *kg* kőso, 2 fejőstehén, s 2 növendékmarha tartása, — utóbbiak részére szükséges takarmányt az erdőör maga termelteti s csak a kaszálandó területet adja az uradalom — 2 kocza s 6 süldőre legelő, 3000 □-öl szántóföld, vagy 60 K megváltás az uradalom választása szerint, természetbeni lakás, vagy 70 K labkér.

Pályázók felhivatnak sajátkezüleg irt folyamodványaikat az 1879. évi XXXI. t.-cz.-ben előirt minősítést igazoló okmányokkal, orvosi, valamint eddigi szolgálatokról szóló bizonyítványokkal felszerelve alulírotthoz f. évi márczius hó 31-ig beküldeni.

A német nyelvet bírók egyenlő minősítés mellett előnyben részesülnek.

Ugy a főerdőr, valamint az erdőörök csak egy évi próba-szolgálat után lesznek véglegesítve, mely eset beálltával kötelesek az uradalomnál fennálló nyugdíjintézmény kötelékébe lépni.

Bükkszércz, u. p. Bogács, Borsod megye.

(21. III. 1.)

Endersz Frigyes
főerdész.

Tölgyfaeladási hirdetmény. A Zemplén vármegye sztropkói szolgabirói járásához tartozó Gyapar község volt urbéresei:

1913. évi február hó 6-án délelött 11 órakor Kosárvágás köz-ségben, a körjegyzői irodában, zárt írásbeli ajánlatokkal egybe-kötött nyilvános szóbeli árverésen eladják Zemplén vármegye köz-ség bizottságának 885/1912. számú határozatával az urbéres erdő területén rendkívüli fahasználatképpen engedélyezett, a helyszínén számozással és bélyegezéssel ellátott 150 drb. tölgyfát.

Ezen erdő Gyapar község határán, a homonnai vasuti állomás-tól 25 kilométerre van s az eladás tárgyát képező 150 drb. tölgyfa mindenike 35 *cm* mellmagassági átmérőn felül van. A 150 drb. tölgyfa fatömege 376·95 *m*, kikiáltási ára 2017 korona 16 fillér, bánatpénz 202 korona.

Az árverési feltételek alantirt urbéreselnöknél és a varannói m. kir. járási erdőgondnoksnál tekinthetők meg.

Írásbeli ajánlatokat a szóbeli árverés megkezdéséig az urbéres-elnökhöz lehet beadni. Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Kosárvágás, 1913. évi január hó 9-én.

(22)

Andrejnak András
elnök.

**Az „Erdészeti Lapok“ 1913. évi II. füzetének
tartalma:**

	Oldal
<i>(B.)</i> A kincstári erdők beruházásai	57
<i>Sebők Ernő:</i> Erdőgondn kkori élményeimből	59
KÜLÖNFÉLÉK. Halálozások. — Erdőbirtokok pusztulása (<i>Ajtay Sándor.</i>)	
— A fonyódi láp tőzegtermelése (<i>H. Gabnay Ferencz.</i>) — Elszámolás a Mensa Academica céljaira befolyt adományokról. —	
Üzleti hír	78
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből	83
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA	86
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések (1912 december hóban)	98
HIRDETÉSEK	I—XII

A TÖLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ara tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K.

AZ ÁKÁCZFA MONOGRAFIÁJA. Irta: Vadas Jenő. Ara tagoknak és könyvkereskedőknek 6 K, másoknak 8 K.

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ara tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ara tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1889. (I—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5., 1899. (XIX.) 1901—3.: (XXI—XXIII.) évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.

Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.

Az 1908. évi XXVIII. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.

Az 1909. évi XXIX. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.

Az 1910. és 1911. évi (XXX. és XXXI.) évf. ára tagoknak 2 K, másoknak 4 K.

Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ara tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor. Ara tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Irták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak fiztve 9 K, kötve 13 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ara tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ara tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ara tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ara 4 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ara 1 K 20 fill., ill. 90 fill.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ara tagoknak 4 K, másoknak 5 K.

FÁBÓL KÉSZÍTETT CZUKOR ÉS ALKOHOL. Irta: dr. Zemlén Géza. Ara tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 f küldendő be. Kapható az Eggenberger-féle könyvkereskedésben is. (Budapest, IV., Kecskeméti-u. 3.)

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. füz. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ara 2 K. III. füzet. Magházas növények. Ara 3 K. Irta Fekete Lajos.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél továbbá megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiad. Irta: Fekete Lajos. Ára 6 K, ill. 4.50 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 4 K, ill. 3 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐBECSLÉSTAN. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8, ill. 6 K. Kapható Fekete Lajos min. tanácsosnál Selmezbányán.

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmezbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmezbányán).

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő (Selmezbánya). I. rész. 1. és 2. kötet: Középités. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Ut-, vasut- és hidépités. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K.

ERDŐRENDEZÉSÜNK FEJLESZTÉSÉRŐL. Irta Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 5 K, bérmentesítve 5 K 45 f.

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Muzsnay Géza, Zsarnócza (Bars m.). Ára 10 K bérmentesítve, ajánlva 10 K 55 f.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmívelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KÖRHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmezbánya).

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVEDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

GRAFOSZTATIKA ÉS VASSZERKEZETEK. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 8 K, másoknak 10 K. (Kapható ugyanott.)

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K 20 fill. Megrendelhetők a földmívelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendező-sége. (Jolsva, Gömör m.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földmívelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

A MAGYAR BIRODALOM FONTOSABB FÁSNÖVÉNYEINEK MAG- ÉS TERMÉSHATÁROZÓJA. Irta: *Patricsek Adolf*. Selmezbánya, 1909. Joerges A. özv. és fia kiadása. Ára 1 K 60 f.

„A VADÁSZ-VIZSLA.” Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. Irta: Stark Dezső főerdész. III. kiadás. Ára 2 K. Megrendelhető a „Pátria” irodalmi vállalatnál, Budapest, Üllői-ut 25.

KEDVEZMÉNY. A dr. Herezel-féle fasor-szanatorium (Budapest, VII., Városligeti-fasor 9. sz.) vizgyógyintézetében az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 25% kedvezményben részesülnek. Kedvezményes jegyre szóló utalvány az egyesület titkári hivatala útján kapható.